

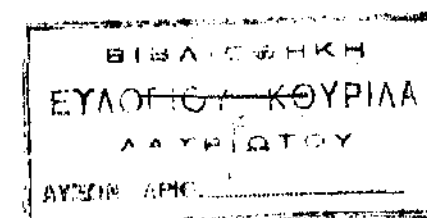
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΟΥΣ

1879

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΑΘΗΝΗΣ

Εργασίον της 'Εστίας: 'Οδός Σταδίου, 6.

1879

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Ὁγδοὺς

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρροῦνται ἀπὸ
1 ἰαννουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰσχύοντες: Γραφεῖον τῆς Διαδικτυώσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 5. 14 Ὀκτωβρίου 1879

Σφραγὶς τοῦ
ΔΑΣΜΟΤΕΛΩΝΕΙΟΥ ΣΚΟΠΕΛΟΥ
ἐπὶ ἐπαναστάσεως.

[Ἐκ τῆς Συλλογῆς Παύλου Λέμπρου].

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

[Μυθιστορία Γουλιέλμου Σανδῶ, βραβευθεῖσα παρὰ
τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας].

Πρώτη ἐκδ. σελ. 625.

ΣΤ'

Ὡς εἶχε προαναγγεῖλει ὁ Μαυρίκιος, ἦτο ἔτοιμος ἡ ἀναχωρήσῃ εἰς μακρὸν τῷ ὄντι ταξείδιον, καθότι οὐδεὶς τῶν ἐπιχειρησάντων αὐτὸ ἐπανήλθε ποτέ, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ μᾶλλον θαρσύνοντες ὡς ἔμελλε καὶ τρέμουν κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἀναχωρήσεως. Διαθέσας τὰ πάντα, κατέλιπε διὰ παντὸς τὸν κόσμον τοῦτον ὅπως εἰσέλθῃ εἰς κόσμον βελτίονα, ὡς βεβαιουῦται καὶ ὡς δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν, ἐκ τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ εἰκάζοντες. Εἶναι ἱστορία γίνωστη καὶ κοινὴ, τόσοι δὲ ἀφηγήθησαν αὐτὴν εὐγλωττότεροι ἡμῶν, ὥστε ἀρκεῖ νὰ σκιαγραφῶμεν τὰ κυριώτερα αὐτῆς.

Ἰδέτε τὸν νεανίαν ἐκεῖνον· εἶναι εἰκοσαετής. Εἰσέρχεται εἰς τὴν ζωὴν, ἣν μόλις μέχρι τοῦδε εἶδε διὰ τῶν θελητικῶν ὁνείρων τῆς ἐφημέρας, ἐν ᾗ ἔζησεν. Τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν διήλθεν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ, εἰς τὸ βάθος τῶν κοιλάδων. Ἡ φύσις ἐκλήλησεν αὐτὸν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς, ὃ δὲ Θεὸς ἔθεσε περὶ αὐτὸν εὐγενὴ μόνον καὶ εὐσεβῆ παραδείγματα. Ἰδοὺ προχωρεῖ συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς χαριέσεως συνοδίας τῆς συμπαραπορευούσης συνήθους τῇ νεότητι. Ἡ χάρις ἀπαστρέφει ἐπὶ τοῦ μετώπου του, αἱ ἀπατηλαὶ ἐλπίδες θέλγουν τὴν καρδίαν του. Ἐν τῷ ὀφθαλμῷ του διαλαμβάνει τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς του, ὡς ἄνθος γεννηθὲν ἐντὸς κρυστάλλου.

ΤΟΜΟΣ Η' — 1879.

νῶν ὑδάτων. Πιστεύει ἀφελῶς καὶ ἄνευ τινὸς δυσκολίας εἰς πάντα τὰ εὐγενῆ πάθη, εἰς τὴν ἀγάπην τὴν οὐδ' ἐν τῷ τάφῳ τελευτῶσαν, εἰς τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἀνταλλασσομένους ὑπὸ τὸ γαληνιαῖον φῶς τῆς νυκτός. Μίαν ἔχει φιλοδοξίαν, τὸν ἔρωτα. Ἐνῶ δὲ τις θαυμάζει ποία εὐώδης πνοὴ θ' ἀποκαλύψῃ ἐντελῶς τοὺς πολυτίμους ἐκείνους ὁσαυρούς, ποίας δὲ Βεατρίκης ἡ ἀγνὴ χεὶρ θὰ δρέψῃ τὴν παρθενίαν ἐκείνην, αὕτη γίνεται θύμα φαύλης τινὸς καὶ διεφθαρμένης καρδίας. Αἱ Βεατρίκαι οὐδέποτε ἔρχονται ἐγκαίρως, ὅταν δὲ ὁ ἄγγελος παρουσιασθῇ ἐπὶ τέλους, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο τι ἢ νὰ σταχυολογήσῃ ἐκεῖ, ἐνθα ὁ Σατανᾶς ἐθέρισε.

Τοιαύτην πείραν ἔλαβε τὸ πρῶτον ὁ Μαυρίκιος τοῦ κόσμου καὶ τοῦ βίου. Τυχαῖες τινὲς — εἶναι δὲ σπάνιαι — ἔλαβον παρὰ τοῦ πλάστου τὸ δῶρον τοῦ νὰ ἐξευγενίζωσι καὶ νὰ γονιμοποιῶσι πᾶν τὸ προσεγγίζον αὐταῖς· καὶ αὕτη δὲ ἡ λύπη ἡ ἐξ αὐτῶν προερχομένη εἶναι ἀγία. Ἄλλαι ἀπεναντίας, πολυαριθμότεραι, ἔχουσι τὴν ἀλεθρίαν ἰδιότητα τῶν ὑδάτων ἐκείνων, τῶν ἀπολιθούντων ἐντὸς μικροῦ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμβαπτόμενα ἀντικείμενα. Ἀθλίος καὶ τριτάθλιος ὁ νέος ὁ μετ' ἐμπιστοσύνης παραδοθείς εἰς τὸ γόντρον, ὅπερ πολλὰκις ἀποπνέουσι τὰ ἀπατηλὰ ἐκεῖνα πλάσματα! Ὁ Μαυρίκιος ἀπώλεσεν οὕτω τὰ κάλλιστα αὐτοῦ προτερήματα, ἐπεὶ δὲ εἶναι ἴδιον τῶν ἀσθενῶν καὶ ὀρμητικῶν ψυχῶν νὰ κλίνωσι πάντοτε πρὸς τὰ ἄκρα, ἐξῆλθε τοῦ βόρβόρου ἐκείνου, ὑβρίζων τὴν ἀνθρωπότητα θλην. Ἰπάρχουσιν εὐγενεῖς ψυχαί, αἵτινες ἀναζωπυροῦνται καὶ ἀγνίζονται ἐν τῷ αἵματι τῶν ἰδίων τραυμάτων, ἄλλαι δὲ μὲν ἐρεθίζονται καὶ διαφθείρονται ἐντελῶς. Ὁ Μαυρίκιος ἠσπάσθη τὴν λειδωρὸν ἐκείνην φιλοσοφίαν, τὴν σκώπτουσαν τὰ αἰσθήματα τὰ λεγόμενα ἐξημμένα καὶ θεωροῦσαν ὡς ὁνειροπολήματα πάντα τὰ μὴ περιλαμβανόμενα εἰς τὸν κύκλον τῶν ὕλικῶν ἀπολαύσεων. Τὴν φιλοσοφίαν ταύτην τῶν προδιδάμων, ἣν ἄλλοτε ἐπρέσβευον οἱ ἐν ταῖς κωμωδίαις ὑπερέται, ἀγχινῶσι τινὲς τῆς ἐποχῆς μας ἠθέλησαν νὰ χαρακτηρίσωσιν ὡς τὸ δόγμα τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τῆς καλαισθησίας καὶ τῆς φιλοκαλίας. Αἱ ἐξαμβλωματικαὶ αὐταὶ ψυχαὶ μίαν ἔχουσιν ἀσχολίαν, τὸ νὰ ταπεινώσιν πᾶν τὸ ὑψὺν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, φρονοῦσαι ὅτι ὁ ἐνθουσιασμός

καὶ ἡ ποίησις, ὁ ἥρωϊσμός καὶ ὁ ἔρως, ἡ πατρὶς καὶ ἡ ἐλευθερία, εἶναι λέξεις πλασθεῖσαι πρὸς διασκέδασιν τῶν μικρονόων ἀνθρώπων. Ὁ Μαυρίκιος ἔγεινεν ἐντὸς ὀλίγου ὁ ἐνθερμος θαλάσσης τῶν τοιούτων ἰδεῶν. Ἐπὶ τῆς ὀλισθηρᾶς αὐτῆς ὁδοῦ ταχέως προχωροῦμεν, ἀφοῦ ἀπαξ ἐκκινήσωμεν καὶ κατ' ἄρχας μὲν νομίζομεν ὅτι παίζομεν, ἀλλήθως δὲ παίζομεν ἐπὶ τινι χρόνῳ. Καίτοι πειρώμενοι ν' ἀποδείξωμεν τὸ ἐναντίον, πάντες ἔχομεν δυνάμει τὰ αἰσθήματα, ἅτινα περὶ ἐλαχίστου ποιούμεθα, πάντες γινώσκουμεν ὅτι περιστάσεις τις δύνανται νὰ διεγείρῃ αὐτὰ ἐκ νέου καὶ ὅτι καλούμενα ἐπανερχονται. Ἐπὶ τῆς πεποιθήσεως ταύτης ἐπαναπαυόμενοι δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ ἥθικὴ δύναμις φθείρεται διὰ τῆς τοιαύτης περὶ τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν κομπορήμοσύνης καὶ ἐπιδείξεως, αἴφνης δὲ ἀνακαλύπτουμεν ὅτι τὰ αἰσθήματα ταῦτα λησσοῦμεν καὶ ἐξυβρίζομεν ἀδιαλείπτως, ἀπεφάσισαν τέλος νὰ μᾶς ἐγκαταλείψωσι λαθραίως. Οὕτω δὲ ἐνθ' ἑκάστης ἡμέρας καλλίτεροι ἢ ὅτι προσεπαθόμεν ν' ἀποδείξωμεν ἑαυτούς, γινόμεθα ἐπὶ τέλους οἱ ἐπαυοῦμεν νὰ φανώμεν.

Ὁ Μαυρίκιος ἐστρέφετο ἔτι ἐνίοτε πρὸς τὸ Βαλτραβέρ, ἀλλὰ δεσμοὶ παντοῖοι περιέβαλλον καὶ ἐδέσμευον αὐτόν, ὅταν δὲ τις εἰσέλθῃ ἀπαξ εἰς τὰς ἀκάνθας τοῦ βίου, δυσκόλως ἐξέρχεται αὐτῶν. Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ πατρὸς τοῦ τῷ ἐνεποιοῦν ὑπόκωπον ἐρετισμόν, αἱ δὲ νοουθεσίαι τῆς ἀγαθῆς μαρκεσίας καίτοι τρυφεραὶ καὶ μητρικαί, τῷ ἐνέπνεον οἶκτον καὶ ἀγανάκτησιν, καθότι ἡ νεολαία συρμόν εἶχε τότε νὰ τιμᾷ ὀλίγιστα τοὺς γέροντας. Ἡ παλινδρόμους ἐτελεύτα, ἐπλησίαζε δὲ ἡ κοινωνικὴ ἐκείνη κρίσις, ἥτις ἐφαίνετο ὡς μέλλουσα νὰ μεταβάλλῃ τὸν κόσμον ὅλον, οὐδεμίαν δ' ἐποχὴν, νομίζω, ἀπέδειξε μείζονα περιφρόνησιν παντὸς κανόνος, μείζονα ἑλπίσιν παντὸς σεβασμοῦ. Ἐν ἀγνοίᾳ ἑαυτοῦ ὁ Μαυρίκιος εἶχεν ἐμπλησθῇ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐκείνου τῆς ἐποχῆς πνεύματος, πρὸς δὲ ὧθον αὐτὸν φυσικῶς ἡ ζέσις τοῦ αἵματος καὶ τὸ βίαιον τοῦ χαρακτῆρος. Φεῦ! πόσον διάστημα ὑπῆρχε μεταξὺ τοῦ νέου τούτου καὶ ἐκείνου, ὃν ἐγνωρίσαμεν κεκοσμημένον διὰ τσαύτης χάριτος καὶ παρέχοντα τσαύτας ἐλπίδας, τὴν ἀγαθὴν καὶ φιλόφροναν καὶ ἀξέριστα. Τοιαῦται εἶναι αἱ ποιητικαὶ φύσεις, εὐθραύστοι ὡς ἡ ὕαλος, ἥτις ἀκεραία μὲν εἶναι λεία, ὀραυθεῖσα δὲ γίνεται κοπτερά.

Ἐν τούτοις ὁ Μαυρίκιος περιήρχετο τοὺς Παρισίους, κατέτρωγε τὴν περιουσίαν του καὶ ἐκαλλιέργει τὴν διάνοιάν του τοσοῦτον μόνον, ὅσον ἦτο ἀναγκαῖον, ὅπως μὴ νομίσῃ τις ὅτι ἔφθασε τὴν προτεραιάν ἐκ τοῦ Κόγγο. Ὅπως τοῦναντίον τῶν γενναίων ψυχῶν, αἵτινες καιρίως πλητγώθεισαν, ἀποσβόρονται εἰς τὴν ἐρημίαν ἢ αὐθεραπειθῶσιν ἐν σιωπῇ, ἢ ἢνα ἀπολύθωσι, παρε-

δόθῃ ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸν στρόβιλον τῶν χυδαίων διασκεδάσεων, ἐν ᾧ ἐβύθισεν αὐτὸν ἐτι μάλλον ἡ ἀργία καὶ ἡ ἀνία, ἡ τὰς θυέλλας τῶν παθῶν συνήθως παρακολουθοῦσα. Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ, φάρμακον, τὸ πλύνειν διὰ βορβόρου τὰς πληγὰς τῆς ψυχῆς! Ἀξιολύπητος ὁ νέος ὁ μὴ σεβόμενος τὴν ἑαυτοῦ θλίψιν! Ὑβρίζων αὐτὴν ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶναι ἀξίος τῆς εὐδαιμονίας. Ἐν εὐμορφῇ καὶ γενναίῳ καὶ ἄσωτος, ὁ Μαυρίκιος ἔγεινεν ἐντὸς μικροῦ γνωστός ἐν τῷ ἀμφιβόλῳ ἐκείνῳ κόσμῳ, ἐν ᾧ κατέφυγον τὰ ἦθη τῆς Ἀντιβασιλείας, ἀνευ τῆς χαρακτηριζούσης τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὐγενείας τῶν τρόπων καὶ ἀστεϊοσύνης. Ἐγενεὶ λόγος περὶ τῶν μονομαχιῶν καὶ τῶν ἵππων αὐτοῦ, περὶ τῶν χρεῶν του καὶ τῶν ἐρωτικῶν του ὅθλων. Ἀπὸ πτώσεως εἰς πτώσιν, ἀπὸ πτώσεως τέλος κατὰ πρόσωπον τὴν ἀκολασίαν, ἠτένισε δὲ τὸ τέρας χωρὶς νὰ χωριάσῃ καὶ ἐβρίσεν αὐτῷ τὸ ἐπιλοιπον τῆς νεότητός του.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν τοιούτων παρεκτροπῶν, εὗρεν αὐτὸν ἡ τελευταία τοῦ πατρὸς του ἐπιστολή, ἐπιστολὴ ὠραία καὶ συγκινητικὴ, οὔτε ὀργὴν περιέχουσα ματαίαν οὔτε παιδαριώδη ῥητορικὴν.

Ὁ Μαυρίκιος ἀναγινώσκων αὐτὴν ἠσθάνθη διεγειρόμενα τὰ μάλλον εὐγενέστερα αὐτοῦ αἰσθήματα. Ἀκούων τὴν σεβαστὴν ἐκείνην καὶ πεφιλημένην φωνήν, ἔχυσε δάκρυα θερμά, κραυγὴ δὲ ἀγάπης ἐξῆλθε τῆς πρὸ πολλοῦ σιωπῆς καὶ κεκλεισμένης καρδίας του. Ἡτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ, ἀνεχώρει, διεβόηγυνε τοὺς ὁδοιῖτους δεσμούς, ὅτε αἴφνης ἔμαθεν ὅτι ὁ πατὴρ του ἀπέθανε. Νέοι ὄντες καὶ μακρὰν, λησμονοῦμεν πολλάκις ὅτι αἱ ἡμέραι τοῦ ἡμετέρου πατρὸς εἶναι μεμετρημέναι, ἀναβάλλομεν δ' ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον μῆνα τὴν ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης καὶ ἀγάπης ἡμῶν, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἐπὶ τάφῳ προσφέρομεν τὰ δάκρυα ἡμῶν καὶ τὴν ὑπερδόουλον εὐσέβειαν.

Ὁ Μαυρίκιος ἔμεινεν ἐμβρόντητος, ἔπαθε δὲ πυρετὸν καὶ παραληρίαν. Ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ νὰ παρηγορήσῃ αὐτὸν οἱ φίλοι του, ἡ κάλλιον εἶπεῖν οἱ συνένοχοί του, ἔσπευσαν νὰ τὸν περιστοιχίσωσιν, ὥστε ἡ συμῖα αὐτῷ συμφορὰ ἀντὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ἀνοσίων δεσμῶν, συνέσφιγγεν ἀπειναντίας αὐτοῦς ἐτι μάλλον. Ἀλλως τε καὶ τί ἤθελε πράξει ἐν Βαλτραβέρ; Ἀφοῦ λοιπὸν κατέβαλε ματαίαν προσπάθειαν, ὅπως γένην κύριος τῶν παρασυρόντων αὐτὸν βορβορωδῶν ὑδάτων, προὔτιμης ν' ἀφῃσθῇ εἰς αὐτά, καθότι δύσκαλον εἶναι νὰ ἀνέλθῃ τις

1. Ἀντιβασιλεία, Régence, λέγεται κυρίως ἐν τῇ γαλλικῇ ἱστορίᾳ, ἡ μεταξὺ τοῦ θανάτου Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' καὶ τῆς ἐνθronισμοῦ Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ' (1715-1723), ἀντιβασιλεύοντος; Φιλίππου τοῦ δονκὸς τοῦ Ὁρλεάνς.

τὸ βῆμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τόσον εὐκόλως κατέρχεται, τὸ δὲ βάραθρον εἰς τὸ ὁποῖον ἀγει, ἔχει παράδοξόν τινα γοητείαν, ἀγνωστον εἰς τοὺς ἐπὶ διαυγῶν μόνον καὶ ἡσυχῶν ὑδάτων ἀείποτε πλεῖσαντας.

Ἐν τούτοις, ἡ πραγματικότης ὁσημέραι ἀπειλητικωτέρα γινομένη, ἐκαστὴν αὐτόν, αἱ δὲ δυσχέρειαι ἐπολλαπλασιάζοντο περὶ αὐτόν, καθότι ἡ σύγχυσις τῶν αἰσθημάτων, ἀνυπερέβητος φέρεται εἰς τὴν σύγχυσιν τῶν πραγμάτων ὅλων. Ὅπως καταπραῖν τὴν ὑδραν τῶν χρεῶν καὶ πληρώσῃ τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ χαῖνον βάραθρον, ὁ Μαυρίκιος ἠναγκάσθη νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν διὰ δημοπρασίας πώλησιν τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ εἶχε γεννηθῇ, καὶ τοῦ κτήματος τῶν πατέρων του, ἐπὶ τέλους δὲ κατήτησεν ἀνεπαίσθητως νὰ συνενωθῇ μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οὓς βλέπομεν ἐν Παρισίοις οὐδεμίαν ἔχοντας ἰδιοκτησίαν καὶ οὐδὲν ἐπάγγελμα, ἀλλ' ὅμως καίζοντας μεγάλως εἰς τὰ χαρτοπαίγνια ποσότητας χρημάτων καὶ ζώντας πολυτελῶς καὶ ἐπισκιάζοντας διὰ τοῦ ἀνεξηγήτου καὶ ἀναιδοῦς αὐτῶν πλούτου τοὺς τιμίους ἀνθρώπους, οὓς περιφρονοῦσιν, οἵτινες ὅμως καὶ αὐτοὶ τοὺς περιφρονοῦσιν ἐτι μάλλον.

Ὅ,τι δὴποτε πράξωμεν ὅπως ἀποφύγωμεν αὐτὴν, ἔρχεται στιγμή καθ' ἣν ἡ εἰμαρμένη ὡς ἀδυσώπητος δανειστὴς κρατεῖ τὴν θύραν μας, ἔχουσα ἀνὰ χεῖρας τὸν ἰσολογιζόμεν αὐτῆς. Μάτην δ' ὅταν παρουσιάζεται, προσπαθοῦμεν ν' ἀρνηθώμεν τὴν πληρωμὴν, ἐκόντες ἀκόντες ἀναγκάζομεθα νὰ τακτοποιήσωμεν τὰς ληψοδοσίας ἡμῶν.

Ἐβρέθη ἐπανειλημμένως ὅτι ὁ ἀνθρώπος εἶναι παίγνιον τῆς Τύχης. Τὸ κατ' ἐμέ, δὲν γνωρίζω λογικὴν μάλλον ἀδυσώπητον καὶ μάλλον ἰσχυράν τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Τὰ πάντα ἐν αὐτῷ εἶναι συνηρολογημένα, εἰς τὸν εἰδόμεν δὲ νὰ διακρίνῃ τοὺς ὁρους τῆς λογικῆς ταύτης καὶ νὰ περιμένῃ μεθ' ὑπομονῆς τὸ τέλος, δὲν ὑπάρχει συλλογισμὸς ἀκριβέστερος. Οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὸν Μαυρίκιον, ὅ,τι ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νὰ συμβῇ, καὶ συνέβη. Ἡ μοιραία ὥρα εὗρεν αὐτὸν ἐντὸς στενωποῦ, ἐξ ἧς διὰ τῆς αὐτοκτονίας μόνον ἡ τῆς ἀτιμίας ἡδύνατο νὰ ἐξέλθῃ.

Ἡ το ψυχὴ διεφθαρμένη, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μοχθηρά, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς μεγίστης αὐτοῦ παραφοράς, ἡδύνατό τις νὰ διακρίνῃ τὰ παραδόξως πως ἀλλοιωθέντα ἴχνη εὐγενοῦς καταγωγῆς καὶ ἐμφύτου μεγαλοψυχίας. Μεταξὺ ἀνθρώπων, παρ' οἷς ἡ ἐνδοία τῆς ἀνατροπῆς γαυριᾷ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολυτελείας τῶν ἐπιπλῶν, ἐν τῇ τύρβῃ ἐκείνῃ τῶν νεοπλούτων, ἐν ᾗ δύνανται νὰ ἴδῃ ὡς ἐν ταῖς Κομφενομέναις τοῦ Μολιέρου, ἀμαξήλατας ὑποκρινομένους τοὺς μαρκεσίους, ὁ Μαυρίκιος διετήρησε τρόπους ἱπποτικῶς καὶ κομικούς, πνεῦμα τολμηρὸν καὶ ὑπερήφανον, λαμ-

πρὸν δ' ἐπὶ στιγμὴν ἐξέπεμψε λάμψιν ἐν τῇ ζοφερᾷ νυκτὶ ἐν ᾗ εἶχεν ἀποπλανηθῇ. Μεταξὺ τῶν δύο διεξόδων τῶν παρουσιαζομένων αὐτῷ, ὁ Μαυρίκιος δὲν ἐδίστασεν. Ἀλλως τε καὶ ἡ ἥθικὴ αὐτοῦ αὐτοκτονία εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐπιτελεσθῇ, ὑπελείπετο δ' αὐτῷ μόνον νὰ τάφῃ, ἡ δὲ κατατήκουσα αὐτὸν ἀνία καὶ ἡ ἀηδία, ἣν πρὸς ἑαυτόν καὶ πρὸς πάντα ἠσθάνετο, ὅθουν αὐτόν, κατ' ἀνάγκην, πρὸς τὴν τοιαύτην χυδαίαν ἐκδασιν, ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν δὲν ἦτο σπάνιον νὰ βλέπῃ τις παιδία εἰκασαετὴ ἀπολέσαντα πᾶσαν ἐν τῷ βίῳ ἐλπίδα.

Ἀφοῦ ἀπαξ ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, μὴ συγκατατιθέμενος, ἐν ᾗ διετήρει, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ταπεινώσει του, ὑπερηφανείᾳ, νὰ ἀφήσῃ τὴν ζωὴν ὡς ὀφειλέτης ἀναξιοχρεως φεύγων ἐνώπιον τῶν κλητῶν, ἐπώλησε τὸ ἀγροακτίον, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχεν ἀφήσει ἀνέπαφον χάριν τῆς Μαγδαληνῆς. Καίτοι δὲ διατηρήσας ἀμυδρὰν τὴν μνήμην τῆς ἐξαδέλφης του, εἶχε προῖδει οὐχ ἥττον τὴν πιθανὴν αὐτῆς πέναν.

Ἄρα μαθὼν ὅμως ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ εἶχε λάβει ὡς νόμιμον αὐτῆς κτῆμα τὸ Βαλτραβέρ, ἐξεποίησεν, ὅπως καλύψῃ νέα χρέη, τὸ μόνον λείψον τῆς πατρικῆς κληρονομίας. Ὁπείτα δὲ αἰσθανόμενος τὴν ἀόριστον ἐκείνην τῶν συγκινήσεων ἀνάγκην, τὴν οὐδέποτε ἐν ἡμῖν σβεννυμένην, ἠθέλησε νὰ ἐπισκευθῇ πρὶν ἢ ἀποθάνῃ τὴν χάραν, ἐν ᾗ εἶχε γεννηθῇ.

Ἢ εἰς τὸν γενέθλιον τόπον ἐπίσκεψίς του αὐτῇ, δι' ἧς ἠλπίζε νὰ ἀναζωπυρήσῃ τὴν νεότητά του, κατέδειξεν αὐτῷ ἐναργῶς τὴν γυμνότητα καὶ τὴν ἀθλιότητα τοῦ βίου του. Μόλις ἀνεγνώρισε τὰς ἀτραπούς, τὰς ὁποίας εἶχε τσακίς διατρέξει μεταξὺ τῆς μαρκεσίας καὶ τοῦ ἱππότου, εἶδε δὲ ἀνευ συγκινήσεως τὴν λαμπρὰν ἐκείνην φύσιν, ἣν τόσον ἠγάπησε καθ' ἣν ἐποχὴν ἦτο ὠραίος καὶ νέος ὡς αὐτῇ. Ὅτε ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ καταφλίου τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ εἶχεν ἀποθάνει ὁ πατὴρ του, οὐδὲ ἐν δάκρυ ἔπεσεν ἀπὸ τῶν ξηρῶν βλεφάρων του. Δικαία τῶν μεμολυσμένων ψυχῶν τιμωρία, αἵτινες ἀφοῦ ἐξύβρισαν πᾶν ὅ,τι ἐπὶ τῆς γῆς ἱερὸν καὶ ὅσιον, τολμῶσι νὰ πλησιάσωσιν εἰς τὰ νάματα τῶν ἀγνῶν συγκινήσεων. Χάλικας μόνον ἐν αὐτοῖς εὐρίσκουσι.

Δεινῶς ἠθέλομεν ἀπατηθῇ πιστεύοντες ὅτι ὁ νέος οὗτος ἦτο δυνατόν νὰ ἀνακαινισθῇ πλησίον τῆς Μαγδαληνῆς. Δειουργὸς ὢν τῆς ἡδυπαθοῦς καλλονῆς, πῶς ἡδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν παρθενικὴν ἐκείνην καλλονήν; Οὐ μόνον βλέπων αὐτὴν δὲν καταγοητεύθη ὑπὸ τῶν χαρίτων αὐτῆς, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀφοῦ τὴν παρετήρησε μετὰ περιεργίας, ὡς ἡδύνατο νὰ παρατηρήσῃ ἀνδριάντα τινὰ ἢ εἰκονογραφίαν, ἀνεγνώρισε ὅτι ἡ ἐξαδέλφη του οὐδένα εἶχε χαρακτῆρα, ἠσθάνθη δὲ μόνον παρ' αὐτῇ τὸ αἰσθημα ἐκεῖνο τῆς στενω-

χωρίας και της συστολής, ὅπερ αἰσθάνονται συνήθως οἱ ἐκδεδιγμένοντες, ἀπαντώντες κατὰ τύχην γυναῖκα ἀγνήν. Ἀπῆλθε δὲ ὡς εἶχεν ἔλθει οὐδὲν οὐδενὶ εἰπόν.

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Παρίσιους, ἔσπευσε νὰ διαρρυθμίσῃ τὰς ὑποθέσεις του. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἤδη, εἶχεν ἀποπέμψῃ τοὺς ὑπηρέτας του καὶ πωλήσει τὰς ἀμάξας του. Διὰ τοῦ τιμήματος τοῦ ἀγροκηπίου ἀπέτισε τὰ τελευταῖα αὐτοῦ χρῆμα, ἔμενον δ' αὐτῷ χίλια περίπου φράγκα, τὰ ὅποια ἤρουν ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς ὁδοπορίας του. Ἐλευθερος πάσης φροντίδος, ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ ἐν τῇ ἐρημίᾳ τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς του ἡμέρας· καὶ εἶχε μὲν κακῶς ζῆσει, ἀλλ' ἤθελε τοῦλάχιστον ν' ἀποθάνῃ καλῶς, δηλαδὴ μετ' ἀξιοπρεπείας, καθότι ὁ δυστυχὴς οὐδεμίαν ἔχων πίστιν, οὔτε περὶ τῶν ἀνθρώπων ἐφρόντιζεν ἄλλως οὔτε περὶ τοῦ Θεοῦ, οὐδ' αὐτὴ δὲ ἡ εἰκὼν τῆς Μαγδαληνῆς ἐφώτισε τὴν πρόσωπον τοῦ βίου του ἐσπέραν, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐμνήσθη τῆς γλυκειᾶς αὐτῆς μορφῆς. Ἐν τῇ φιλαυτίᾳ του δὲν ἐνεθυμήθη ὅτι ἐπέκειτο δίκη, καθιστάσα καὶ πάλιν προβληματικὴν τὴν περιουσίαν καὶ αὐτὴν τὴν τύχην τῆς ἐξαδέλφου του.

Ἦ ὥρα ἡγγίζεν, ἐὰν δ' εἰσέτι περιέμενε, τοῦτο δὲν προήρχετο ἐκ φόβου τινός ἢ δισταγμοῦ, ἀλλὰ μετὰ τσοῦτους κόπους καὶ ματαίαν ἀνησυχίαν, ἀπῆλθεν ἀσμένως τῆς γαλήνης καὶ τῆς σιωπῆς, αἵτινες περιβάλλουσι τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ὅτε ἐκπληρώσασα τὴν ἐντολὴν τῆς καὶ ἐτοίμη οὖσα πρὸς ἀναχώρησιν, οὐδεμίαν ἔχει πλέον ἐν τῷ κόσμῳ ἀσχολίαν. Τὰ πάντα προοιωνίζον τὴν ἀμετάστρεπτον αὐτοῦ ἀπόφασιν. Εἶχε γράψῃ πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν τὸν τελευταῖον αὐτοῦ ἀσπασμόν. Τὰ πιστόλια του ἦσαν πλήρη, πλειστάκις δ' εἶχε θέσει ἐπὶ τοῦ μετώπου του τὰ χάλκινα αὐτῶν χεῖλη, ὥστε θάλων νὰ συνειθίσῃ τὸ ψυχρὸν τοῦ θανάτου φίλημα. Τέλος, κατέστρεψε πᾶν ἔχνος τοῦ παρελθόντος, ὅπως παραδώσῃ πτώμα μόνον εἰς τὰ πολυπράγμονα τῶν πολλῶν σχόλια.

Z'

Ἐξελθὼν τὸ πρῶτ' ὁ Μαυρίκιος, ἐπανῆλθε τὸ ἐσπέρως διατρέξας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τὰ πέριξ τῶν Παρισίων δάση. Ἦ ζῶν ἐφαίνετο αὐτῷ εἰς ἄκρον φορτικὴ, βαθείως δ' ἠρθάνετο τὸ μεδαινὸν τῆς καρδίας του καὶ τὴν ἐξάντλησιν τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ἐπιστρέφων οἶκαδε ἀνέβη κιβώτιον, ἐν ᾧ ἔκειντο συσσωρευμένοι φόρδην μίγδην αἱ ἐπιστολαί, ἃς ἐν εὐτυχιστέροις καιροῖς εἶχε λάβει. Ἐπιστολαὶ οἰκογενειακαὶ καὶ ἐρωτικά, ἀνὴρ ἀπεξηραμένος, ταινίαι ἐφθαρμέναι, βόστρυχοι, δολόκληρον ἐνὶ λόγῳ τῆς νεότητός του τὸ ποίημα κατέκειτο ἐκεῖ. Ἀνοίγων τὸ κιβώτιον τοῦτο διὰ χεῖρὸς οὐχὶ ἄγαν εὐσεβοῦς οὐδὲ συγκεκινημένης, ἐταράχθη οὐχ ἥττον δ-

σφραϊνόμενος τὴν εὐοδίαν ἐκείνην τῶν εὐδαιμόνων ἡμερῶν, τὴν ὥς ἐαρινὴν αὖραν ἐξ αὐτοῦ ἐξελθοῦσαν. Μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν, ἃς ἀνέγνωσε πρὶν ἢ καύσῃ αὐτὰς, ἡ τύχη παρενέβαλεν ἐκείνην, ἣν εἶχε γράψῃ αὐτῷ ἄλλοτε ἡ ἐξαδέλφη του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς μαρτυρίας καὶ τοῦ ἱπποτότου, πρῶτον δὲ ἤδη ἀνέγνω αὐτὴν δολόκληρον μειδιὼν ἐπὶ τῇ ἐν αὐτῇ ἀφελῇ χάριτι. Ἀφοῦ τὸ πῦρ τὰς ἀπετέφρωσεν ὅλας, ὁ Μαυρίκιος ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κενοῦ κιβωτίου μικρογραφίαν, ἣν ἐπὶ πολλὰν ὥραν ἐθεώρησε σύντροφος καὶ σκυθρωπός. Ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς πρώτης, τῆς μόνης γυναικός, ἣν ἡγάπησεν. Ἦ μορφὴ τῆς ἦτο εὐεχὴς, ἀλλ' εἶχε καλλονὴν ἀπαισίαν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸν ἐξετάζοντα δ' αὐτὴν καλῶς ἐφαίνετο ὥστε σφιγξ μυστηριώδης, προτείνουσα ὡς αἰνίγμα εἰς τοὺς διαβάτας τὴν καρδίαν τῆς, καὶ κατατρώγουσα τοὺς ἄφρονες τοὺς πειρωμένους νὰ λύσωσι τὸ αἰνίγμα τοῦτο. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Μαυρίκιος ὑπὸ μίσους καὶ ὀργῆς κινούμενος ἔριψε μακρὰν αὐτοῦ τὴν μικρογραφίαν, ἥτις ἐθραύσθη πεσοῦσα ἐπὶ τῆς πλακῆς τῆς καμίνου, ἔπειτα δ' ὥστε ἐξάντλησις ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης πράξεως, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ καλύπτων τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Μίαν περίπου ὥραν ἔμενεν οὕτως, ἐγείρων δ' αἶφνης τὴν κεφαλὴν εἶδεν ἰσταμένην ἐνώπιόν του τὴν Μαγδαληνὴν μελαγχολικῶς μειδιῶσαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ἀπάτη τῶν ἐγγηγεμένων αὐτοῦ αἰσθησέων, ἐπὶ στιγμὴν ἐπίστευσεν ὅτι ἐβλεπε τὸν ἄγγελον τοῦ θανάτου παριστάμενον αὐτῷ, ἀλλὰ ταχέως ἀπέκρουσε τὰς ποιητικὰς ταύτας εἰκόντας.

— Σὺ εἶσαι! σὺ Μαγδαληνὴ! τί θέλεις; τί ζητεῖς; Πῶς ἦλθες; Ὅπως δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ θέσις σου.

— Καὶ ἐγὼ εἶμαι, ἐξαδέλφε, ἀπεκρίθη ἡ νεῆνις οὐδόλως ἐκ τῶν ἀποτόμων λόγων του ποτηθεῖσα. Ἐγὼ εἶμαι ἡ μᾶλλον ἡμεῖς εἴμεθα, καθότι ἡ Ὀρσοῖα εἶναι μαζί μου, περιμένει ἔξω ἐν τῷ προθαλάμῳ. Δὲν ἤδυνήθη νὰ τὴν πείσω νὰ μ' ἀποχωρισθῇ, ἵσως δὲ θὰ εὐχαριστηθῇ βλέπων αὐτὴν ἐνίοτε.

— Τί ἰδέα ἔχεις ἦλθε ν' ἀφήσῃς τὴν οἰκίαν σου; ἠρώτησεν ὁ νεανίας. Πῶς ἦλθετε εἰς τὴν αἰσχροὴν ταύτην πόλιν; δὲν ἤξεύρετε ὅτι ἐδῶ ἀποθνήσκει τις ἐξ ἀηδίας καὶ λύπης καὶ ἀθυμίας. Παιδιά μου, ἀπέλθετε ὅσον τάχιστα καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ Βαλτραβέρ καὶ εἰς τὰ δάση σας.

— Εἶσαι εὐκόλος, ἐξαδέλφε, ἀπήντησεν ἡ Μαγδαληνὴ. Δὲν ἤξεύρεις ὅτι ἔγγραφα τὴν δίκην μου, ὅτι τὸ Βαλτραβέρ δὲν μοῖ ἀνήκει πλέον, καὶ ὅτι εὐρίσκουμαι εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρίσκουμαι τὴν φθινοπωρινὴν ἐκείνην ἐσπέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν με ἀπῆντησας εἰς τὰ δάση ἐκεῖνα, ὅπου με συμβουλεύεις νὰ ἐπιστρέψω;

— Ἐὖ Βαλτραβέρ δὲν σοὶ ἀνήκει! ἔχασες

τὴν δίκην! ἀνέκραξεν ὁ Μαυρίκιος ἐντρομος.

— Καὶ ἐξαδέλφε, ἀλλ' ἐγὼ δὲν λυποῦμαι τὰ πλούτη μου, λυποῦμαι μόνον ὅτι δὲν ἐσεβάσθησαν τὴν θέλησιν τῆς ἀγαπητῆς μαρτυρίας. Σ' ἀμολογῶ προσέτι ὅτι ἡλιπίζα νὰ λάβῃς ποτὲ ἐκ νέου κατοχὴν τοῦ κτήματος τούτου ἢ σὺ ἢ τὰ τέκνα σου.

— Τὰ τέκνα μου οὐδενὸς θὰ ἔχωσιν ἀνάγκην, περὶ ἐμοῦ δὲ δὲν πρόκειται, εἶπε συντόμως ὁ Μαυρίκιος. Διὰ τὴν νὰ μὴ δεχθῇς τὸ ἀγροκήπιον ὅτε σοὶ τὸ προσέφερα; διὰ τὴν μὲ ἀφῆσας νὰ τὸ πωλήσω; διὰ τὴν δὲν με εἶπες τότε ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ μείνῃς ἀνευ πόρου ζωῆς; Τί θὰ γείνης τώρα;

— Μὴ μὲ ἐπιπλήττης, ἐξαδέλφε. Βλέπεις ὅτι δὲν ἀμφισβῶ περὶ σοῦ, ἀφοῦ πρὸς σὲ ἀποτείνωμαι. Σὲ διαβεβαίω ὅτι οὐδὲ στιγμὴν ἐδίστασα. Εἶπον κατ' ἐμαυτὴν. Ὁ ἐξαδέλφός μου εἶναι τὸ μόνον στήριγμα, τὸ ὅποιον δύναμαι τοῦ λοιποῦ νὰ ἐπικαλεσθῶ. Ἦξεύρει ὅτι ἡγάπησα τρυφερώτατα τὸν γέροντα πατέρα μου καὶ ὅτι εἶμαι καλὴ νῆα, ἔξιστα τῆς μερίμνης του. Τὸν γνωρίζω, εἶναι γενναῖος. Θὰ τεῖθαι ὑπὸ τὴν προστασίαν του, εἶμαι δὲ βεβαία ὅτι δὲν θὰ μ' ἀποκρούσῃ. Ἦτοίμασα λοιπὸν τὸ μικρὸν μου δῆμα ὡς ὅτε ἀνεχώρησα ἐκ Μονάχου, καὶ ἀφοῦ ἀπεχαιρέτισα τὸν φιλόξενον οἶκον, ἐν ᾧ ἐπὶ τοσοῦτον ἔζησα, ἐκίνησα καὶ ἦλθα. Μαυρίκιε, δὲν ἔκαμα καλὰ; Νομίζεις ὅτι ἔπρεπεν ἄλλως νὰ πράξω;

Ὁ Μαυρίκιος δὲν ἀπήντησε. Καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ προσέβλεπε τὴν Μαγδαληνὴν ὡς ἀνθρώπος μὴ εἰδὼς ἐὰν κοιμᾶται ἢ ἐὰν γογγυρεῖ, εὐκόλως δ' ἠδύνατο τις νὰ μαρτυρῇ ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου του, τί ἐν τῇ ψυχῇ του συνέβαινε. Ἦ Μαγδαληνὴ προσεποιήθη ὅτι δὲν εἶδε τίποτε, ἀλλ' ὅμως προσέθηκε μετ' ἀξιοπρεπείας.

— Πρὸ πάντων, ἐξαδέλφε, μὴ νομίσῃς ὅτι θὰ σοὶ γείνω βάρος, δὲν ἀξίω νὰ μεταβάλλῃς κατ' αὐτὸν τὰς ἐξέσεις σου καὶ νὰ θυσιάσῃς τὴν ἐλευθερίαν σου. Αἱ ἰδικαὶ μου ἐξέσεις εἶναι ἀπλᾶ, ἀρκοῦμαι εἰς ὀλίγα, ἢ δὲ πένια μου δὲν θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν πλοῦτόν σου. Θὰ σὲ παρακαλέσω μόνον ν' ἀναβάλῃς ἐπὶ τινὰ χρόνον τὸ μελετώμενον ταξιδίδιον σου. Βεβαίως δὲν θὰ μ' ἀφήσῃς μόνον, ἀνευ προστασίας ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ πόλει, τὴν ὁποίαν ὁ ἴδιος ἀποκαλεῖς αἰσχροὴν. Θὰ μείνῃς, δὲν ὀ' ἀναχωρήσῃς. Ὁ εὐγενὴς πατὴρ σου, ἡ ἀγαθὴ μαρτυρία σὲ παρακαλοῦσι δι' ἐμοῦ, σὲ παρακαλεῖ δὲ καὶ ἡ μήτηρ μου, ἥτις ἀποθνήσκει σὺ μ' ἐνεπιστεύθῃ εἰς τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς τῆς. Ἐνθυμῶ τὴν ἐπιστολήν, ἣν μόνον κληρονομίαν με ἀφῆσεν. Ἐὰν τὴν ἐλησσύνησας, Μαυρίκιε, ἰδοὺ ἀνάγνων αὐτήν.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Μαυρίκιος οὐδέποτε εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολήν ταύτην. Ἦν τῷ μέσῳ τῶν σκέψεων, αἱ ὁποῖαι τὴν ἐτάραττον

ἤδη, δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον ὅτι ὁ νεανίας δὲν ἐφρόντισε νὰ ἐξελέγξῃ τοὺς τίτλους, τοὺς βεβαιούοντας τὴν ταυτότητα τῆς Μαγδαληνῆς, οὐδὲ νὰ ἴδῃ πῶς ἡ ἐν Μονάχῳ θεὰ του ἔγραφε τὴν γαλλικὴν. Ὁ πατὴρ του τῷ εἶχεν εἰπεῖ: Ἰδοὺ ἡ ἐξαδέλφη σου· αὐτὸς δ' εἶχεν ἀσπασθῇ τὴν ξένην χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ ἄλλο τι. Ἐξ ἀμνηχανίας μᾶλλον ἢ περιεργίας, ἔλαβε μηχανικῶς τὴν ἐπιστολήν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς Μαγδαληνῆς, διήλθε δὲ αὐτὴν μετ' ἀδιαφορίας.

Ὅπως δὲ ποτε θύμῳ ἡ καρδία αὐτοῦ δὲν ἦτο ἐντελῶς πεπωρωμένη, ἀλλ' ἐκτετατὴ εἰσέτι εὐαισθησίαν τινὰ, ἣν ἠδύνατο νὰ κινήσῃ μεγάλῃ τις συγκίνησις. Ὁ Μαυρίκιος εἶχε διατηρήσει πρὸ πάντων, καίτοι οὐχὶ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἀκμῇ, τὴν πολυτιμωτάτην ἄμα δὲ καὶ οὐρεωτάτην τῶν διανοητικῶν τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεων, τὴν δύναμιν ἐκείνην, ἥτις διεγειρομένη ἐν ἡμῖν πρώτῃ, ἀποθνήσκει τελευταία, τὴν εὐεργετικὴν ἄμα δὲ καὶ φθοροποιάν, τὴν δηλητηριώδη καὶ θεραπευτικὴν, τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν τὴν ὡς ἄδου βάζαντος ἢ ὡς οὐρανία γοητεία εἰς τὰς θλίψεις ἡμῶν ἢ τὴν χαρὰν προστιθεμένην, ἐνὶ λόγῳ τὴν φαντασίαν.

Ἀναγινώσκων τὴν ἐπιστολήν ἐκείνην, ἥς τοὺς ἡμισθέτους χαρακτῆρας εἶχεν ἴδει τὸ πρῶτον ὁ πατὴρ του, ἐνεθυμήθη κατ' ὀλίγον ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς φθινοπωρινῆς ἐσπέρης, καθ' ἣν ἐνεφανίσθη αὐτῷ ἡ Μαγδαληνὴ. Εἶδε τὸ σκιερὸν δάσος, τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τὰς κιγκλίδας τοῦ κήπου, ἐπὶ τοῦ ἐξώστου δὲ, οὗ ἡ μικρὰ Γερμανὴ ἀνέβαινε τὰς βαθυλίδας, τὸν ἱπποτὴν καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐγειρομένους, ὅπως τὴν ὑποδεχθῶσιν. Αἱ ἀναμνήσεις αὐτῶν τὸν συνεκίνησαν, βυάκισεν δὲ καθαροῦ ὕδατος ἀνέβλυσε τῶν ξηρῶν τοῦ βράχου πλευρῶν. Ὅτε δ' ἐφθασεν εἰς τὰς τελευταίας γραμμὰς τὰς εἰς αὐτὸν ἀπευθυνόμενας, ὅτε ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ταύτας: «Καὶ σὺ, δὲν γινώσκω, ἀλλὰ πρὸς θν αἰσθάνομαι μητρικὴν στοργήν, υἱὲ τῆς ἀδελφῆς μου, ἐὰν ἔχῃς τὴν ψυχὴν τῆς μητρὸς σου, θὰ φανῇς ἀγαθὸς καὶ ἀδελφικὸς πρὸς τὴν ἀγαπητὴν μου Μαγδαληνὴν....», ὁ βράχος ἐρράγη, ἡ δ' ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον αἰχμαλώτος πηγὴ ἔρρευσεν ἀφθονος καὶ ὁρμητικῇ. Ἐνῷ ὁ Μαυρίκιος προσεπάθει νὰ καταστείλῃ τὰ δάκρυά του, κρύπτων τὸ πρόσωπόν του εἰς τὰ προσκεφάλαια τοῦ ἀνακλιντροῦ, ἡ Μαγδαληνὴ τὸν ἐθεώρει σοδάρᾳ καὶ τεθλιμμένην, ὡς μήτηρ ἰσταμένη παρὰ τῇ κοιτῇ τοῦ νοσοῦντος τέκνου τῆς.

— Μαυρίκιε, φίλε μου, ἀδελφέ μου, τί ἔχεις; ἠρώτησε διὰ φωνῆς γλυκειᾶς.

Τὴν ἐκάθισε πλησίον του, τὴν ἔλαβε τῆς χειρὸς, ὑπὸ τὸ κράτος δὲ τῆς συγκινήσεως διηγήθη ὅ,τι ἐκ τοῦ βίου του ἠδύνατο νὰ διηγῇ χωρὶς νὰ ἐκφοβίσῃ τὴν ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτοῦ κρεμαμένην παρθενικὴν ψυχὴν. Εἶπε τὴν ἀπώλειαν

των ἐλπίδων του, τὰς παρεκτροπὰς, εἰς ἀσέβησεν αὐτὸν ἡ Οὐλφίς καὶ ἡ ἀνία, τὰς παραφορὰς, τὴν καταστροφὴν τῆς περιουσίας του, τὴν ἀνδρίαν, ἣν πρὸς τὸν βίον ἠσθάνετο, τὴν ἀποφασίν αὐτοῦ ν' αὐτοκτονήσῃ. Εἶπε τὰ πάντα, εὐκόλως δὲ δύναται τις νὰ φαντασθῇ ὅποια τις ὑπῆρξεν ἡ διήγησις ἐκείνη. Ὁ Μαυρίκιος παρέστησεν ἐαυτὸν μετὰ κρυφίας τινὸς αὐταρεσκείας, ὡς ἦρκε τῆς ἀπογοητεύσεως, ὡς ποιητικὸν ὄμμα τῆς πραγματικότητος τοῦ βίου. Τσοῦτος εἶναι ὁ περὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν τύφος ! Ἰ-πῆρχον τότε ἐν τῇ κοινωνίᾳ θεωρίαι τινὲς παριστώσαι τὴν ἀκολασίαν ὡς τὴν μόνην διέξοδον τῶν γενναίων ψυχῶν. Ὁ Μαυρίκιος ὑπέδειξε τοιοῦτόν τι, ἡττάσαστο δὲ τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ μεμψόμενος τὴν κοινωνίαν ὅλην, ἐαυτοῦ μόνον ἐφείσθη.

Ἡ Μαγδαληνὴ τὸν ἤκουε μετὰ λύπης ἅμα δὲ καὶ οἰκτου, ὅτε δ' ἔπαυσε λέγων, ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ σιωπηλὴ καὶ σκεπτικὴ.

— Εἶναι παράδοξος ἱστορία, εἶπεν αἰφνης, ἀνυψοῦσα φαιδρῶς τοὺς ὥραίους αὐτῆς ὀφθαλμούς· δυστυχῶς ἀναγκάζομαι νὰ σοὶ δηλώσω ὅτι τίποτε σχεδὸν δὲν ἐνόησα. Ὑπερβαίνει τὴν διάνοιαν πτωχῆς κόρης, ἐρχομένης ἐκ τῆς ἐπαρχίας, ὅπου ἔζησεν ἀπλῶς ἐν τῷ μέσῳ ἀνθρώπων τιμῶν καὶ ὀλιγαρχῶν. Δὲν ἐσυνείθισα ἐκεῖ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐκτακτὰ αἰσθήματα καὶ ἐφρόνουν μέχρι τοῦδε, ὅτι ἡ ζωὴ καίτοι ἔχουσα πολλὰς περιπετείας, εἶναι λαμπρὸν τοῦ Θεοῦ δῶρον. Ἐξ ὧν εἶπες, τὸ μόνον σαφές εἶναι, ὅτι κατεσπατάλησας τὴν περιουσίαν σου καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν δὲν ἔχω τίποτε, σὺ δ' ἔχεις ἄλλα τόσα. Δὲν εἶναι λόγος ἀπελπισίας. Ἀλλὰ εἰπέ μοι καὶ σὺ τώρα τί θὰ γείνης ; τί θὰ κάμῃς ; Ὁ αὐτοκτονήσας ; Δὲν εἶναι πλέον δυνατόν. Δὲν ἤλθον νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν περιουσίαν σου μόνον, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὴν ἀγάπην σου. Καίτοι πτωχός, εἶσαι οὐχ ἥττον ὁ φυσικὸς καὶ νόμιμος προστάτης μου. Κρίνε καὶ σὺ. Αἱ μητέρες μας ἦσαν ἀδελφαί, ἀμφοτέραι μᾶς βλέπουσι καὶ μᾶς ἀκούουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ὅτε ἔκρουσα τὴν θύραν σὰς, ὁ πατήρ σου μὲ ἐσφίγξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ἔγεινα ἡ ἀγαπητὴ αὐτοῦ θυγάτηρ. Ἐγὼ σὲ ἀντικατέστησα παρ' αὐτῷ, ἐγὼ ὑπῆρξα τὸ τελευτάειον τοῦ γήρατός του μειδίαμα, ἐγὼ παρέστην εἰς τὸν θάνατόν του, ἐγὼ ἐκλείσα τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἀλλ' ὅμως ἀποφρανισθεῖσα καὶ δευτέρον, ἰδοὺ εὐρίσχομαι μόνη ἀνευ πόρων ζωῆς, ἀνευ προστασίας, πλὴν τῆς σῆς, ἐντὸς κόσμου πλήρους ἀγνώστων ὑφάων. Μαυρίκιε, ἀποκρίνου, φρονεῖς ὅτι ἡ ζωὴ σου σοὶ ἀνήκει ;

Ἰπὸ τὸ βάρος τῶν καθηλόντων τούτων τῶν ὡς κεραυνὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐνσηπτόντων, ὁ Μαυρίκιος ἔφριξεν ἀναγκαζόμενος νὰ ζήσῃ, ὅπως ἤθελε φρίξει ἄλλοτε ἀναγκαζόμενος ν' ἀποθάνῃ, θιβεώρησε δ' ἐαυτὸν ὡς δεσμώτην,

ὅστις καθ' ἣν στιγμήν βλέπει λυομένας τὰς ἀλύσεις του, αἰσθάνεται ὅτι ἐτι μάλλον στερεοῦνται. Ἀπήντησε δ' ἐκδηλῶν μεγίστην ἀπελπισίαν. Ἦν ἡδύνατο νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῆς ἐξαδέλφης του, ὁ ὑπὲρ ἐαυτοῦ μὴδὲν δύναμενος ; Πῶς ἡδύνατο νὰ τὴν βοηθήσῃ ὁ ὑπὸ τὸ ἄχθος τῆς εἰμαρμένης καμπτόμενος ;

— Φύγε, ἀναχώρησον, ἄφες με ! ἀνέκραξεν ἔξω ἐαυτοῦ. Σεβάσθητι τὴν δυστυχίαν μου ! μὴ μὲ ὑβρίζῃς ἐν τῇ ἀπογνώσει μου. Ἐκ τῆς ἀκτῆς, ἐφ' ἣς ἴστασαι, μὴ κάλει εἰς βοήθειαν τὸν πνιγόμενον, μὴ θέλε στήριγμα τὸν ὑπὸ τῆς θυέλλης σαλευόμενον κάλαμον !

— Φίλε, ἀπήντησεν ἡ Μαγδαληνὴ, στήριχθῶμεν ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ θέλωμεν ἀντιστῆ εἰς τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, τείνωμεν πρὸς ἀλλήλους χεῖρα βοήθειας καὶ θέλωμεν σωθῇ τὸν ἀπειλούντων ἡμᾶς ὁδῶν, θέλωμεν δὲ φθάσει ὁμοῦ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἐφ' ἣς οὐδ' ἐγὼ εὐρίσχομαι, ὡς λέγεις. Ἔχε θάρρος, Μαυρίκιε ! Ἀντὶ νὰ κλαίῃς τὴν τύχην σου καὶ νὰ θέλῃς νὰ ταφῇς, ἐγέρθητι. Ὁ θάνατος εἶναι ἀγονος ἐξίλασμός. Ζῆθι καὶ ἔσο τέλος ἀνὴρ. Ἡ πραγματικότης μόνη εἶναι γόνιμος, ἀρκεῖ νὰ ἐνοῇ τις καὶ ν' ἀγαπᾷ αὐτήν. Εἴμεθα μὲν πτωχοί, ἀλλὰ πρὸς τί ἐλάθωμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸν νοῦν, τὴν ῥώμην καὶ τὴν ὑγείαν ; Ὁ ἀπράξωμεν, φίλε μου, ὅ,τι ἐπραξάν καλλίτεροί μας, ὅ,τι ἐπραξάν ἄλλοτε ἡ μαρκασία καὶ ὁ ἱππότης. Ὁ ἀεργασθῶμεν ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἰδέα αὕτη δὲν ἐφάνη καταγοητεύσασα τὸν Μαυρίκιον, ὅστις διὰ βιαίας χειρονομίας ἐξεδήλωσεν ὀργὴν καὶ περιφρόνησιν.

— Ὁ ἀκατασκευάσω παιγνίδι, αἶ ; ἠρώτησεν ἀνασείων τοὺς ὤμους.

— Διατί ὄχι, ἐξάδελφε. Μήπως δὲν κατεσκεύασε παιγνίδι ὁ πατήρ σου ; ἢ μήπως ἦτο ἀγενέστερος σοῦ ;

Ὁ Μαυρίκιος ἠγέρθη, περιελθὼν δὲ δις τὸ δωμάτιον, ἔστη αἰφνης ἐνώπιον τῆς Μαγδαληνῆς.

— Ἀποφάσισον Μαυρίκιε ! ἀνέκραξεν εὐτόλμως ἡ νέα.

— Λοιπὸν εὐχαριστήσου, εἶπε δι' ὕφους ἡμιστά φιλόφρονος. Ὁ ἀπράξω ὅ,τι δὲν ἤθελα βεβαίως πράξει ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, θὰ ζήσω.

— Εὐχαριστῶ, ἐξάδελφε ! εἶπε συγνηθιστῶ ἡ Μαγδαληνὴ. Εἶσαι ἀγαθός, ἤξευρα ὅτι δὲν θὰ μ' ἀποκρούσῃς, προσέθηκε λαμβάνουσα αὐτὸν τῆς χειρός. Ὁ ἀπακαλῶ τὸν Θεὸν νύκτα καὶ ἡμέραν νὰ ἐπιδαψιλεύῃ τὰς εὐλογίας του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου.

— Καλὰ, καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Μαυρίκιος ἀποσύρων τὴν χεῖρά του. Ὁ Θεὸς ἔχει τόσας ἀσχολίας, ὥστε, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὸν ἐνοχλῇ διὰ τοιαῦτα πράγματα. Ὁ ἀζήσω, ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν, ὅτι ἄφου ἐ-

ξασφαλίσω τὴν τύχην σου, θὰ γείνω πάλιν ἐλεύθερος καὶ κύριος τῆς ἰδικῆς μου.

— Αὐτὸ ἐννοεῖται ! εἶπεν ἡ νέα. Ἐγὼ ἤδη σγέδια διοργανώσεως, περὶ ὧν θὰ ὁμιλήσωμεν ἀδελφικῶς, εἶμαι δ' ἐκ προτέρων πεπεισμένη ὅτι θὰ τὰ ἐπιδοκιμάσῃς. Δύο μόνον ἔτη ζητῶ, ὅπως ἐγκατασταθῶ ἐν τῷ βίῳ, τῇ βοήθειᾳ σου καὶ τοῦ Θεοῦ.

— Δύο ἔτη ! ζητεῖς δύο ἔτη ! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας μετ' ἀνυποκρίτου ἐκπληξίως.

— Σοὶ φαίνονται πολλὰ ; Ἔσο βέβαιος, φίλε μου, ὅτι οὐδὲν θέλω παραμελήσει ὅπως συντάμω τὸν χρόνον τοῦτον τῆς δοκιμασίας.

Ἐν τούτοις ἡ Ὀρσολα μὴ ἀντέχουσα πλέον, ὤρμησεν ὡς ἀνεμοστρόβιλος εἰς τὸ δωμάτιον καὶ περιεπτύξατο τὸν Μαυρίκιον, ὅστις μετ' ἀθυρίας ἀπέκρουσε τὴν παταγώδη ταύτην ἐκδήλωσιν ἀκαίρου τρυφερότητος.

Ἰστάμενος παρὰ τὸ παράθυρον, ὠχρὸς καὶ ἀκίνητος, ἔστρεψεν ἄλλεπαλλήλως τὸ βλέμμα πρὸς τὰς δύο νεάνιδας, ἐσκέπτετο δὲ ὅτι ἀμφοτέραι ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρτῶντο, καὶ ἐκὼν ἄκων ἐφροῦντεν ἐκ μίσους καὶ ὀργῆς καὶ ἠσθάνετο δρέξεις θηρίου ἐφορμῶντος κατὰ τοῦ ὅματός αὐτοῦ.

Ἡ ὥρα παρήρηγετο, ἀνέβλαστο λοιπὸν εἰς τὴν αὐρίαν τὴν διευθέτησιν τοῦ μέλλοντος, ὁ δὲ Μαυρίκιος συνώδευσε τὴν Μαγδαληνὴν μέχρι τῆς θύρας τοῦ μικροῦ ξενοδοχείου, εἰς ὃ εἶχε καταλύσει. Καθ' ὃδὸν ὑπέστη τὰς ἀπλοϊκὰς ἐρωτήσεις καὶ τὸν μωρὸν θαυμασμόν τῆς Ὀρσολας, ἥτις ἐκλαμβάνουσα τὸν φωτισμὸν τῶν ὁδῶν ὡς σημεῖον ἀλάνθασον δημοτελοῦς ἐορτῆς καὶ γνωρίζουσα ὅλους τοῦ ἡμερολογίου τοὺς ἁγίους, ἠρώτα ἀφελῶς ἂν ἡ φωταψία ἐγένετο πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου. Αἱ παιδαριώδεις αὗται ἐρωτήσεις, αἵτινες ἐν ἄλλοις καιροῖς ἤθελον διασκεδάσει εἰς ἄκρον τὸν Μαυρίκιον, ἠρέθιζον αὐτὸν ἐτι μάλλον. Ἐπιστρέφων διὰ τῆς ἐρήμου προκυμαίας, ἔβριψε βλέμμα φθονερὸν πρὸς τὰ μαῦρα καὶ βαθέα τοῦ ποταμοῦ ὕδατα, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο τρόπον τινὰ ἐκλύοντα αὐτόν, ἐπανερχόμενος δ' εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐπορεύθη πρὸς τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὰ πιστόλιά του, θεωρήσας δ' αὐτὰ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ πόθου καὶ μελαγχολίας.

— Κοιμήθητε, εἶπε τέλος, κλείων τὸ κιβώτιον, κοιμήθητε, πιστοὶ φίλοι, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀπελευθερώσεως, καθ' ἣν θέλω σᾶς ἐξυπνίσει.

(Ἐκτετατὴ συνέχεια)

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΡΤΕΟΥ.

Ἐν Ἀμερικῇ ἐγένετο νέα ἐφαρμογὴ τοῦ τηλεφώνου. Ἐν Mansfield τῆς πολιτείας Ohio ἐτέθη τηλεφώνον ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον προώρισται νὰ φέρῃ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τὸν ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ἱερέως μέχρι τῶν ὧτων ἐκείνων, ὧς ἡ νόσος ἢ τὸ γῆρας ἀναγκάζουσι νὰ μένωσιν οἴκοι !

ΒΑΡΩΝ ΤΑΙΥΛΟΡ

Κατ' αὐτὰς ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις ἀνὴρ δημοτικώτατος ὁ βαρὼν Ταῦλορ γεννηθεὶς τῷ 1789 ἐκ πατρὸς ἀγγλοῦ καὶ μητρὸς γαλλίδος. Πρὶν ἢ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἀναφανῇ, κοινοτάτη ἦτο ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐξῆς παρωδία τοῦ στίχου τοῦ Ρακίνα, καὶ ἐλέγετο ἀστεῖως περὶ τοῦ Θεοῦ ὅτι

Τροφὴν παρέχει ἄφθονον εἰς τὰσθενὴ στρουθία

καὶ παύ' ἡ ἀγαθότης του ἐν τῇ φιλολογίᾳ.

Ἐπεξετείνετο δὲ τὸ παράπονον τοῦτο πλὴν τῆς ὁμοιοκαταληξίας τοῦ δευτέρου στίχου καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην τέχνην καὶ πνευματικὴν ἐργασίαν. Ἐλέγετο καὶ ἐπανελαμβάνετο καθ' ἐκάστην ὅτι μοιραία σύντροφος τῆς μεγαλοφυίας εἶνε ἡ πένια, καὶ ὅτι οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ καλλιτέχναι εἶνε ἀπόκληροι τῆς Θείας Προνοίας, ἥτις καὶ μὲν ἐχορήγησεν αὐτοῖς τὴν δόξαν, ἀλλ' ἠρνήθη αὐτοῖς τὸν πλοῦτον. Καὶ ἐμνημόνευον συχνοτάτων παραδειγμάτων καὶ διηγούντο θλιβερωτάτας ἱστορίας τοσοῦτων ποιητῶν, ζωγράφων, μουσικῶν, ἡθοποιῶν ἐπὶ τῆς ψάθης ἀποθανόντων, ἀφ' οὗ ἐζήσαν βίον ἀθλιώτατον. Ἀσμά τι πολὺν χρόνον περιφρόνουν ἀνεκλήρυτε διὰ μυθολογικῆς ἐκφράσεως ὅτι :

Τοῦ Πηγᾶσου τὰ πτερὰ

ἔπτεσαν, ὦ, συμφορά...

καὶ τῶν ποιητῶν τὸ ἄρμα μαῦρον ἔγεινε φορεῖον φέρον τοὺς μεγάλους ἄνδρας, φεβ' εἰς τὸ Νασσοκομείον !

Ἀλλ' ὁ βαρὼν Ταῦλορ ἀνέλαβε νὰ ποδεῖξῃ ὅτι ἄδικα ἦσαν τὰ ἐναντίον τῆς Θείας Προνοίας παράπονα καὶ αἱ μεμψιμοιρίαι, καὶ ὅτι οἱ μεγάλοι ἄνδρες μάλλον ἔπταιον, ἐὰν ἐνόητε ἔξω τὰ λαιπωροῦμενοι καὶ ἀπέθνησκον ἐν τῇ νοσοκομείῳ, ἢ μάλλον εἰπεῖν αὐτῇ αὕτη ἡ Θεία Πρόνοια ὁρατὴ καὶ ψιλαφητὴ ἤλθεν ὑποδεικνύουσα αὐτοῖς τὸν τρόπον τῆς βελτιώσεως τῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ μέλλοντός των.

Τῷ 1840 ὁ βαρὼν Ταῦλορ ἐνεκαίνισε τὸ ἔργον τοῦ ἰδρύων τὸν Σύλλογον τῶν ἡθοποιῶν, ἀπαιτῶν παρ' αὐτῶν μνησκίαν εἰσφορὰν λεπτά πεντήκοντα.

Ἀκούετε ; πεντήκοντα λεπτά, μηδαμινὸν ποσὸν παραβαλλόμενον πρὸς τὸν μηνιαῖον αὐτῶν μισθόν. Ὡστε ἐν δικαστήματι τεσσαράκοντα ἑτῶν ὁ Σύλλογος οὗτος ἔχει νῦν πρόσδοτον διαρκῆ ἑκατὸν δύο χιλιάδων φράγκων, ἔχουσαν κεφάλαιον δύο ἑκατομμυρίων. Ἡ δὲ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἐτησίᾳ εἰσφορὰ συμποσοῦται εἰς πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων, διατιθεμένη εἰς συντάξεις δι' ὧν ζῶσι πλήθος δυσμαίρων ἀνθρώπων. Εἶνε πλούσιος ὁ Σύλλογος οὗτος, εὐδαιμονεῖ, καὶ δύναται νὰ ἀναχαιτίσῃ οἶαν δῆποτε τῆς τύχης ἐπὶ ἡμέραν.

Κατὰ μικρὸν συνέστησαν καὶ ἕτεροι Σύλλογοι ὁ τῶν μουσικῶν, ὁ τῶν ζωγράφων, γλυπτῶν, ἀρχιτεκτόνων, χαρκατῶν, σχεδιαστῶν, ὁ τῶν

εφευρετών, βιομηχάνων, ὁ τῶν μελῶν τῆς εκπαιδεύσεως. Ταύτοχρόνως δὲ ὁ Ταύτορ ἐμερίμνησε περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ Συλλόγου τῶν γραμματέων καὶ τοῦ Συλλόγου τῶν δραματικῶν συγγραφέων, οὓς ἄλλοι μὲν εἶχον ἰδρύσει, αὐτὸς δὲ διαρκῶς ἐσπερέωσε.

Εἰζέετε δὲ ὅποιαν τινὰ περιουσίαν ἔχουσι νῦν οἱ διάφοροι οὗτοι σύλλογοι; ἔχουσι 274 χιλιάδας φραγ. διαρκῆ πρόσδοτον καὶ κεφάλαιον 7,500,000 φρ.

Εἰζέετε δὲ πόσα διανεμήθησαν εἰς συντάξεις καὶ λοιπὰς βοηθείας ἀπὸ τῶν καὶ δυστυχῶν; Ἐκατομμύρια τέσσαρα φράγκων.

Ἰδοὺ ὁ ἀνὴρ καὶ ἰδοὺ τὸ ἔργον αὐτοῦ!

Ὁ βαρὼν συνήθως ἐξεγείρετο τοῦ ὕπνου λίαν ὀψέ. Ἀνεγίνωσκε δὲ πρὶν ἢ εἶτι καταβῆ τῆς κλίνης τὰς ἐπιστολάς του, τὰς ἐφημερίδας, τὰ νεωστὶ ἐκδομένα βιβλία. Πρωτὸν δὲ τινα περὶ τὴν δεκάτην ὥραν τῇ 1867 εἰσελθὼν ὁ ὑπὸνέτης τῶ ἐπέε.

«Κύριε, ξένος τις θέλει νὰ σας ἴδῃ.—Εἰπέτε ὅτι δὲν εἰμ' ἐδῶ.—Ἀλλ' αὐτὸς εἰζέυρει ὅτι εἶσθε ἐδῶ, καὶ ἐπιμένει.—Τοῦλάχιστον ἐρώτησέ τον πῶς ὀνομάζεται.

Μετ' οὐ πολλὸ ἐπανελθὼν ὁ ὑπὸνέτης λέγει

—Κύριε, εἶνε ὁ κόμης Βίσμαρκ.

Εὐνότητος ὁ θαυμασμός καὶ ἡ ἀμνηστία τοῦ δυσμοῖρου βαρβάρου, ὅστις ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ καταβαίνει τῆς κλίνης, ἐνδύεται καὶ σπεύδει εἰς τὴν αἰθουσάν του, εὐτελὲς δωμάτιον κείμενον ἐν τῇ τετάρτῃ ὁδῷ, ὑπεράνω τοῦ γραφείου τῶν πέντε αὐτοῦ Συλλόγων.

Ὅντως ἦτο ὁ Βίσμαρκ.

«Κύριε κόμης, πόθεν ἡ τοιαύτη τιμὴ; . . .

—Ἐρχομαι νὰ σας συγχαρῶ καὶ νὰ σας εὐχαριστήσω.

—Καὶ διατί;

—Διότι ἐν τῇ πρὸς τοὺς καλλιτέχνους ἀγαθότητι σας ἐπροστατεύσατε ἐπὶ εἰκοσιν ὅλα ἐτη τοὺς συμπολίτας μου ζωγράφους, οἵτινες ὑπὸ τῆς πενίας δὲν ἠδύναντο νὰ ζήσωσιν ἐν Παρισίοις. Ἐχορηγεῖτε εἰς αὐτοὺς χρήματα καὶ ἡγοράζετε τὰς εἰκόνας των. Ἐπειτα δὲ καὶ τὸ ὄνομά σας εἶνε γνωστὸν τοῖς πᾶσι διὰ τοῦτο καὶ ἐνόμισα καθήκον μου πρὶν ἢ ἀπέλθω ἐκ Παρισίων νὰ σας ἐπισκεφθῶ . . .»

Κραίων οἶον δῆποτε πανηγυρικοῦ καὶ εὐγλωττοτέρου εἶνε ἡ παράθεσις ἀριθμῶν τινων, παριστῶντων τὰ τοῖς πᾶσι γνωστὰ καὶ ἐν βιβλίοις καταγεγραμμένα ποσὰ, ἅτινα αὐτὸς εἶχε καταθέσει, οὐδὲν ὑπολογιζομένων τῶν ἀμετρήτων χροσῶν νομισμάτων ἅτινα εἶχε προσφέρει ἰδιαιτέρως, καὶ ὧν οὐδὲν ἔχον ἀπέμεινεν ἕνα μαρτυρησὶ περὶ τῆς γενναιοῦτος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἀνδρός.

Ἰδοὺ λοιπὸν τί κατέθεσεν ἐξ ἰδίων ἐν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθεῖσι Συλλόγοις.

Εἰς μὲν τὸν Σύλλογον τῶν ἡθοποιῶν . . .	φρ. 7,318
Εἰς τὸν τῶν μουσικῶν . . .	» 4,405
» » » καλλιτεχνῶν, ζωγράφων κλπ. . .	» 5,918
» » » εφευρετῶν καὶ βιομηχάνων . . .	» 6,140
» » » μελῶν τῆς εκπαιδεύσεως . . .	» 3,324

τούτῃσι . . . φρ. 27,105

Ἡ δὲ σημερινὴ κατάστασις ἐκάστου τῶν Συλλόγων τούτων ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ὁ τῶν ἡθοποιῶν . . .	ἔχει φρ. 91,300
» » καλλιτεχνῶν . . .	» » 48,000
» » εφευρετῶν κλπ. . .	» » 9,405
» » μελῶν τῆς εκπαιδεύσεως . . .	» » 5,590

τούτῃσι . . . φρ. 123,055

Ὁ βαρὼν Ταύτορ παρέδωκεν εἰς τὸν Σύλλογον τῶν λογίων 110,000 φρ. ἐξ ὧν εἰσπράττεται πρόσδοτος 20,856, εἰς δὲ τὸν τῶν δραματικῶν συγγραφέων 23,000 ἐκπροσωποῦντων πρόσδοτον 1150 φρ. Τὸ δὲ κεφάλαιον πασῶν τούτων τῶν προσόδων εἶνε 5,968,280 φρ. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ποσὰ ταῦτα προσθέσωμεν 3,250,000 φρ. διανεμηθέντων ὑπὸ πάντων τῶν συλλόγων τούτων εἰς βοηθείας καὶ συντάξεις, ἔχομεν τὸ οὐκ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν 9,216,280 φρ. ἅτινα ἐν τεσσαράκοντα ἔτεσι συνήγαγεν ἡ ἀκατάβλητος δραστηριότης ἐνός καὶ μόνου ἀνθρώπου.

Ο ΓΑΜΟΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σμάιλς].

Ἐὰν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀνδρα τὴν γυναῖκα ὡς κύριον, ὅν ἠδύνατο αὐτὴν ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἐὰν ἤθελε νὰ καταστήσῃ δούλην του, ἤθελε παραθέσει ἐκ τῶν ποδῶν, ἀλλὰ θέλων νὰ καταστήσῃ σύντροφον, ἔπλασεν αὐτὴν ἐκ τῶν πλευρῶν του.

Ἄ γ. Ἀδ γουστίνος.

Ὁ χαρακτήρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἰσχυρῶς συνδέεται κατ' ὅλας τὰς περιόδους τοῦ βίου διὰ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν κοινωνίας. Ὁρίλ-σμεν προηγουμένως περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς μητρὸς ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος τῶν παίδων. Ἡ μήτηρ διαπλάττει τὴν ἡθικὴν ἀρμοσφαίραν, ἐν ᾗ τὰ τέκνα βιοῦσι καὶ δι' ἧς τρέφεται ὁ νοῦς αὐτῶν καὶ ἡ καρδιά, ὅπως τρέφεται διὰ τῆς φυσικῆς ἀρμοσφαίρας, ἣν ἀναπνέουσι, τὸ σῶμα αὐτῶν. Ἡ γυνὴ οὐ μόνον κατὰ πρόνοιαν ὥρισθι νὰ παρέχῃ τὴν τρυφερωτέραν ἐπιμέλειαν καὶ φροντίδα εἰς τὰ νεογνά, καθίστα-μένη ἡ πρώτη ἐπιμελήτρια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἀλλ' ἐτέθη ὡσαύτως ὁδηγὸς καὶ σύμβουλος τῆς νεότητος, θεματοφύλαξ τῶν μυστικῶν καὶ σύντροφος τοῦ τελείου ἀνδρός, ὑπὸ τὰς διαφόρους ιδιότητας τῆς μητρὸς, τῆς ἀδελφῆς, τῆς μνηστῆς καὶ τῆς συζύγου. Τέλος ἡ γυνὴ ἐπιδρᾷ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πρὸς τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν, ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνδρός.

Τὰ ἔργα καὶ τὰ ἀμοιβαῖα καθήκοντα τῶν ἀν-

δρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ εὐκρινῶς διεκρίθησαν ὑπὸ τῆς φύσεως. Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἀνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ὅπως ἐκάτερος ἐκπληροῖ τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔργον, μὴ ἐξεργόμενοι τῶν διαγεγραμμένων ἐκατέρῳ ὁρίων. Δὲν δύναται ν' ἀνταλλάξωσι θέσιν καὶ νὰ τελέσῃ ὁ εἰς τὰ ἔργα τοῦ ἄλλου. Ἡ γυνὴ καὶ ὁ ἀνὴρ ἔχουσιν ἐκάτεροι ἴδιαν ὑπαρξίν, διατελοῦσιν ὅμως ἀμφοτέροι εἰς σχέσεις στενωπότητας. Εἶναι ἀμφοτέροι ἀναγκαῖοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς φυλῆς, καὶ ὁσάκις πρόκειται τὸ πρόβλημα τῆς κοινωνικῆς προόδου, ἡ ἀμοιβαία αὐτῶν συνδρομὴ εἶναι ἀπαραίτητος.

Καίπερ ὄντες σύντροφοι καὶ ἴσοι, αἱ δυνάμεις αὐτῶν εἶναι ἀνίστοι. Ὁ ἀνὴρ ἔχει πλεῖον μυϊκὴν δύναμιν, καὶ σκληρότερον τὸ ἦθος· ἡ γυνὴ εἶναι λεπτοφυεσττέρα, εὐαίσθητοτέρα καὶ νευρικοτέρα. Ὁ ἀνὴρ διαλαμβάνει διὰ τῶν δυνάμεων τῆς κεφαλῆς, ἡ γυνὴ διὰ τῶν ἀρετῶν τῆς καρδίας· καίτοι δὲ καὶ παρ' αὐτῇ ἡ κεφαλὴ διοικεῖ, ἡ καρδιά ὅμως ἐπιδρᾷ. Ἀμφοτέροι εἶναι καλῶς ὁργανωμένοι διὰ τὰς ἀμοιβαίας λειτουργίας τῆς ζωῆς· τὸ νὰ ἐπιβάλῃ δὲ τις τῶν ἀνδρῶν ἔργα γυναικεία εἶναι τι ἀνόητον, ὅσον καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Ἰπάρχουσιν ἐνίοτε ἄνδρες ὁμοιάζοντες πρὸς γυναῖκας, καὶ γυναῖκες ὁμοιάζουσες πρὸς ἀνδρας, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι τι ἐξαιρετικόν.

Ἄλλοτε ἐδογματίζον περὶ τῆς γυναικὸς ὅτι τὴν κυριωτέραν ἀφορμὴν πρὸς θαυμασμόν αὐτῆς ἀπετελεῖ ἡ ἀδυναμία τῆς καὶ τὸ ὑποτελεῖ. Κατὰ τὸν Ῥιχάρδον Στῆλ ἀέπρεπε νὰ ἔχῃ ἀξίεραστον γλυκύτητα, δειλίαν περιπαθῆ, καὶ ὅλας τὰς χάριτας τὰς διακρινούσας αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ἀνδρός, εἰς ὃν ὀφείλει ὑποταγῆν, ἀλλὰ διὰ τρόπον αὐξάνοντος ἐτι τὰ θέλημά της. Κατὰ τὸ δόγμα τοῦτο, ἔπρεπε νὰ καλλιεργῶμεν τὰς ἀδυναμίας μᾶλλον τῆς γυναικὸς παρὰ τὰς δυνάμεις, τὰς μωρίας τῆς μᾶλλον ἢ τὴν φρόνησιν. Ἐπρεπε νὰ κατασελεύσωμεν πλάσμα ἀσθενές, δειλόν, πολυδάκρυ, ἀνευ ἥθους, ὑποτελὲς ὅλως, καὶ μόνον τὴν διάνοιαν ἔχον ὥστε νὰ ἐννοῇ τὰ μηδαμινὰ ἐκεῖνα πράγματα, τὰ ὅποια τὸ ἀνδρικὸν φύλον ἤθελε ζητήσει. Ἐπρεπε ν' ἀναθρέψωμεν αὐτὴν οὕτως ὥστε νὰ χρησιμεύῃ τῷ ἀνδρὶ ὡς κόσμημα μᾶλλον ἢ ὡς σύζυγος, μήτηρ, φίλη, ὡς ἐν τέλος λογικόν.

Νομίζομεν ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ ν' ἀναπτύσσονται καὶ θεραπεύονται αἱ ἀδυναμίας μᾶλλον ἢ αἱ δυνάμεις τῆς γυναικὸς, ὅπως ἀποβῇ ἐπαγωγότερα, εἶναι κακὴ, διότι οὕτως ἀποβάλλει τὴν αὐτοβουλίαν της· ἡ δὲ εὐαίσθησις αὐτῆς ἀποκτᾶται διὰ τῆς οὐσίας τῆς φυσικῆς καὶ ἡθικῆς υγιείας. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει οὐδὲν ζῇ, δὲν ἐργάζεται, δὲν ὑπάρχει εἰμὴ καθόσον ἀπαντᾷ συμπαθείας· ἐνδύεται ὅπως ἀρέσκει, καὶ ἐπιφορτίζεται μὲ θέλητρα χάριν τῆς ἐκλογῆς. Ἀσθενὴς, τρέμουσα, ὑποτελὲς διατρέχει τὸν κίνδυνον

νὰ κατασταθῇ ἡ προσωποποιήσις ἡ ζῶσα τῆς ἰταλικῆς παροιμίας κεῖναι τόσο καλὴ, ὥστε δὲν εἶναι καλὴ διὰ τίποτε.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀνατροφή τῶν νέων ἀμαρτάνει διότι ὑποτρέφει τὸν ἐγωισμόν· ἐνῶ εἰς τοὺς παῖδας ἀναπτύσσεται ἡ σκέψις ὅτι μόνον ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις πρέπει νὰ ἐλπίζωσιν, ὅπως διαχαράξωσιν ὁδὸν ἐν τῇ κόσμῳ, εἰς τὰς νέας τοῦναντίον ἐνθαρρύνονται αἱ ἰδέαι ὅτι πρέπει νὰ ἐκφραζῶνται ἐξ ἐλοκλήρου παρὰ τῶν ἄλλων, ἐμνεομένης τῆς δυσπιστίας εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ ἐνεργείας. Οὕτω δ' ἐπὶ ζημίᾳ τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας, ἀναπτύσσεται εἰς τοὺς ἀνδρας μὲν ἡ νόησις, ἐπὶ ζημίᾳ δὲ τῆς νοήσεως ἡ καρδιά εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι αἱ μεγαλότεραι τῶν ἀρετῶν παρὰ τῇ γυναικὶ ἀναφαίνονται διὰ τῆς μετὰ τῶν ὁμοίων τῆς κοινωνίας, ἐκδηλούμεναι διὰ τῶν αἰσθημάτων αὐτῆς. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ φύλαξ, ὃν ἡ φύσις ἐδωκεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα· ἀσχολεῖται περὶ παντὸς δυστυχχοῦς ὄντος, εἶναι τὸ ἀγαθοποιὸν πνεῦμα, τὸ προϊστάμενον τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας, ἐν ᾗ δημιουργεῖ ἐνδιαίτημα γαλήνιον καὶ εὐχάριστον, πρόσφορον εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ χαρακτῆρος ὑπὸ τοῦ ἀριστοῦς τύπου. Ἡ γυνὴ κατὰ φύσιν εἶναι συμπαθὴς, γλυκεῖα, ὑπομονητικὴ, ἐτοίμη ν' ἀπαρνηθῇ ἑαυτήν. Ὁ τρυφερὸς αὐτῆς ὀφθαλμὸς καὶ εὐκρινὴς διαχέει πανταχοῦ λάμψιν, θερμαίνει τὴν ψυχρότητα, ἀνακουφίζει τὴν συμφορὰν καὶ διασκεδάζει τὴν λύπην. Ἡ γυνὴ ἐπινοομασθὴ ἀγγελοῦ τῶν δυστυχῶν διότι πάντοτε εἶναι ἐτοίμη νὰ βοηθῇ τοὺς ἀσθενεῖς, ν' ἀνυψώσῃ τοὺς πεπτωκότας καὶ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς τεθλιμμένους. Γυνὴ πρώτη φιλοδόμησε καὶ ἐπρὶν καδότησε νοσοκομεῖον. Πολλὰκις δ' ἐλέγχετο ὅτι πανταχοῦ ὅπου ἀνθρώπινον ὃν πάσχει, γυναῖκα καλεῖ διὰ τῶν ἀναστεναγμῶν του εἰς βοήθειαν.

Ἀφοῦ λοιπὸν αἱ σπουδαιότεραι τῶν ἀρετῶν τῆς γυναικὸς καταδεικνύονται διὰ τῆς συμπαθείας καὶ τῆς στοργῆς, ἀνάγκη ν' ἀναπτυχθῇ παρ' αὐτῇ καὶ ἐπιρρωσθῇ τὸ εὐγενὲς ἦθος, καὶ ἐνῶρις νὰ διδαχθῇ νὰ στηρίξῃ τὰς ἐλπίδας τῆς ἐφ' ἑαυτήν, καὶ νὰ δεσπόζῃ ἑαυτῆς. Ἡ εὐτυχία τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ ἀνδρός ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῆς ἀτομικῆς τελειότητος τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν· αὐτὸ δὲ τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοβουλίας, τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς ὀρθῆς καλλιέργειας τῶν διανοητικῶν προτερημάτων, ἐνός-μενον πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς συνειδήσεως, καθιστᾷ τὴν γυναῖκα ὡφελιμωτέραν ἐν τῇ βίῳ καὶ εὐτυχιστέραν.

Ὅπως ἡ κοινωνία στηρίζῃ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους καὶ ὑψηλοῦ, πρέπει ἀναγκαι-ως ἡ ἀνατροφή τῶν δύο φύλων νὰ συμβαδίζῃ ἐν ἀρμονίᾳ καὶ ἐν ἴσῳ βήματι.

Ἡ ἀγνότης τῶν γυναικῶν ἀπαιτεῖ τὴν ἀγνότη-

τητα των ανδρών, ο αὐτὸς ἡθικὸς νόμος ἐφαρμόζεται εἰς ἀμφοτέρους· θέλουσι δὲ κλονισθῇ τὰ θεμέλια τῆς ἀρετῆς, ἀν διαδοθῇ ἔτι μᾶλλον ἡ γυνὴ, ἡ δυστυχὴς ἐπικρατούσα, βετιώσῃ ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ φύλου ἐπιτρέπεται εἰς τὴν ἀνδρὰ καὶ καταφρονῇ τὴν ἡθικὴν ἀποινεῖ, ἐνῶ ἡ γυνὴ τοῦτο πράττουσα θέλει δι' ὅλου αὐτῆς τοῦ βίου παραβλάψει τὴν φήμην αὐτῆς καὶ τὴν ὑπαρξιν. Ἀνάγκη λοιπὸν ἡ κοινωνία νὰ εἶναι ἀγνή καὶ ἐνάρτος, ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν πρᾶξιν, ἥτις προσβάλλει τὴν καρδίαν, τὸν χαρακτῆρα, τὴν συνείδησιν, καὶ νὰ ἀποφεύγῃ ταῦτα ὡς δηλητήριον, ὅπου ἀπαξ πινόμενον ἐπιφέρει συνεπίαιας, αἵτινες δὲν δύνανται ριζικῶς νὰ θεραπευθῶσιν, ἀλλὰ καταλείπουσι τὰ ἔχνη τῆς καταστροφῆς εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ μέλλοντος.

Ἐνταῦθα ἐπιτραπῆτω ἡμῖν νὰ θιξώμεν ζήτημα λεπτόν, ὅπου καίτοι ἔχει διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καθολικὴν διαφέρει καὶ ἀπορροφᾷ τὴν προσοχὴν αὐτῆς, ὁ ἡθικολόγος ἀποφεύγει νὰ ποιῇ περὶ αὐτοῦ λόγον, ὁ παιδαγωγὸς ἀπομακρύνει αὐτό, οἱ δὲ γονεῖς ἀποτρέπουσιν ἀπ' αὐτοῦ τὴν προσοχὴν τῶν νέων. Θεωρεῖται ἄτοπον νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ ἀμοιβαίου ἔρωτος τῶν δύο φύλων, αἱ δὲ μόναι ἐννοιαί, αἱ λαμβάνουσιν αἱ νέαι, προσέρχονται ἐκ τῶν ἐρωτικῶν διηγήσεων, αἵτινες ἀδύνατον νὰ μὴ φθάσωσιν εἰς τὰς ἀκοάς των, καὶ ἐκ τῶν μυθιστορημάτων, αἵτινα πληροῦσι τὰς βιβλιοθήκας των. Αὐτὸ τὸ ἰσχυρὸν καὶ κραταῖον αἶσθημα, αὐτὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀγαθῶν, — ἡ φύσις κατὰ σοφὴν πρόνοιαν ἐνέπνευσε τόσῳ μεγάλῳ εἰς τὴν γυναικα, ὥστε κατέχει πάντα αὐτῆς τὸν βίον εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐνῶ εἰς τὸν ἀνδρὰ εἶναι συνήθως ἀπλοῦν ἐπιστάδιον, — αὐτὸ τὸ αἶσθημα, λέγω, συνήθως ἀφίεται εἰς τὰς ἰδίας κλίσεις ἀνευ καταστολῆς, ἀνευ ὁδηγοῦ καὶ διευθύνσεως.

Καίτοι ἡ φύσις ἐν γένει ἀποθεῖ πάντα καὶ νόνα καὶ πᾶσαν ὑπακοὴν εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος, εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ ἐμφυτεύσωμεν εἰς τοὺς νέους σκέψεις ὁρθὰς περὶ τοῦ χαρακτῆρος, ὅπως διακρίνωσι τὸ ἀληθὲς τοῦ ψευδοῦς, καὶ νὰ συνειθίσωμεν ἐνῶς νὰ ἐκτιμῶσι τὰς ἀρετὰς τῆς ἀγνότητος καὶ τῆς ἡθικῆς ἀκεραιότητος, ἀνευ τῶν ὁποίων ὁ βίος καθίσταται οἰάτρον μωρίας καὶ παθημάτων. Βεβαίως οὐκ ἔστι δύσκολον νὰ συμβουλεύσῃ τις εἰς τοὺς νέους ν' ἀγαπῶσι σωφρόνως, διδασκαλίᾳ ὅμως τῶν γονέων δύναται νὰ προσάσῃ αὐτοὺς κατὰ τῶν ἀνοήτων παθῶν καὶ καταφρονήτων, αἵτινα σφετερίζονται τὸ δόγμα τοῦ ἔρωτος. «Ὁ ἔρως, εἶπον, ἐν τῇ συνήθει συνεκδοχῇ τῆς λέξεως, εἶναι μανία» ἀλλ' ὁ ἔρως ἐν τῇ καθαρότητι αὐτοῦ, ἐν τῇ μεγαλείῳ, ἐν τῇ αὐταπαρνήσει εἶναι οὐ μόνον συνέπεια, ἀλλὰ καὶ ἀπόδειξις τῆς ἐξελύσεως ἡθικῆς καταστάσεως τῶν ἀνθρώπων. Τὸ αἶσθημα πρὸς τὸ κάλλος τὸ ἐσωτερικόν, ἡ λήθη ἐκυτοῦ ἐν τῇ θαυμασμῷ

δὲν γεννᾷ, τὸ πᾶν ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἐπιδρασεὶν ὑψηλοτέραν καὶ ἐνδομυχωτέραν· εἶναι ὁ θρίαμβος τῶν γενναίων ἐν ἡμῖν φρονημάτων κατὰ τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῆς ἡμετέρας φύσεως.

Χάρης εἰς τὸ εὐγενὲς αὐτὸ πάθος ὁ κόσμος διατελεῖ ἀενάως ὁρσπερὸς καὶ νέος. Ὁ ἔρως ἀποτελεῖ τὸ διηνεκὲς ἄσμα τῆς ἀνθρωπότητος· διαχέει λάμψιν ἐπὶ τῆς νεότητος καὶ περιβάλλει τὴν ὥριμον ἡλικίαν δι' αἶδους φωτεινοῦ στεφάνου. Δοξάζει τὸ παρὸν διὰ τοῦ φωτός, ὅπου ἐκπέμπει εἰς τὸ μέλλον, καὶ φωτίζει τὸ μέλλον διὰ τῶν προπεμπομένων ἀκτίνων. Ὁ ἔρως, ὅταν εἶναι προῦν τῆς ἀξίας καὶ τοῦ θαυμασμοῦ, μεγαλύνει καὶ ἐξαγνίζει τὸν χαρακτῆρα· χειραφετεῖ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς δουλείας ἡμῶν αὐτῶν· εἶναι ἀφιλοκερδής, διότι εὐρίσκει ἐν ἑαυτῷ τὴν ἰδίαν ἀνταμοιβήν, ἐμπνέει τὴν γλυκύτητα, τὴν συμπάθειαν, τὴν ἀμοιβαίαν πίστιν. Ὁ ἀληθὲς ἔρως ὑποτῇ τὴν διάνοιαν. Ὁ ποιητὴς Βρόδνιγκ εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ἔρως, ὅστις κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἥττον δὲν καθιστᾷ τὸν ἀνθρώπον συνετόν. Οἱ μᾶλλον δὲ ἀνεπτυγμένοι τὸν νοῦν ἀνθρώποι, κάλλιον τῶν μὴ τοιούτων ἡγάπησαν. Τὸ αἶσθημα μάλιστα τοῦτο πολλάκις ἐξεγείρει προτερήματα τέως ὑπνώττοντα, καὶ ἀγνωστα οὕτω διατελοῦντα· ἀνυφοῖ τὴν ἐμπνευσιν, δίδει εἰς τὴν ψυχὴν διάχυσιν καὶ ἀκονίζει τὰς διανοητικὰς δυνάμεις. Εἰς τῶν ὠραιότερων φιλοφρονητικῶν λόγων, ἐξ ὧν ἐγένοντο πρὸς γυναῖκας, εἶναι ὁ τοῦ Steel εἰπόντος εἰς τὴν λαϊκὴν «Εἰσαδέσθετ Hastings ὅτι ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρως ἦτο ἡ τελειότερα ἀνατροφή, ἡν ἡδύνατό τις νὰ λάβῃ. Ἰπὸ τὴν ἔκποσιν ταύτην θεωρουμένη ἡ γυνὴ εἶναι ὁ ἀριστος ἀνατροφεὺς, διότι μᾶλλον παντὸς ἀνατρέφει μετὰ συμπάθειας καὶ ἔρωτος.

Λέγεται ὅτι οὔτε ὁ ἀνὴρ, οὔτε ἡ γυνὴ δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι πλήρη πείραν τοῦ βίου πρὶν ἢ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ τοῦ κόσμου, διὰ τῶν ἀμοιβῶν αὐτῶν συμπαιθεῶν συνεργαζόμενοι. Ἐὰν ἡ γυνὴ δὲν εἶναι γυνὴ πρὶν ἢ γνωρίσῃ τί ἐστὶν ἔρως, ἐπίσης καὶ ὁ ἀνὴρ· εἶναι ἀναγκαῖοι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον ἀμοιβαίως συμπληροῦντες τὰς ἀτελείας των.

Πρέπει δὲ ἀναγκαίως νὰ ὑπάρχῃ ἐνότης ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων, ὅπως ἡ διὰ τοῦ ἔρωτος ἔνωσις ἐν τῷ γάμῳ ἔχῃ βάσιν τὴν ἀμοιβαίαν ἐκτίμησιν. Δὲν ὑπάρχει ἔρως ἀληθὴς, οὐδὲ διαρκής, λέγει ὁ Πλάτων, ἀνευ ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως· πᾶσα ἄλλη σχέσις φέρει ὀλίψεις καὶ εἶναι ἀναξία εὐγενεῶς καρδίας. Δὲν δύναται τις δ' ὄντως ν' ἀγαπήσῃ ὅτι ἐστὶ φαῦλον, πρέπει νὰ δύναται νὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ σέβηται ὅ, τι θαυμάζει. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ ἀληθὴς ἔνωσις πρέπει νὰ ἔχῃ θεμέλιον τὰς ἀρετὰς τοῦ χαρακτῆρος, αἵτινες διοικοῦσιν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ, ὅπως καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ.

Ἰπάρχει ὅμως τι ἀνώτερον τοῦ σεβασμοῦ καὶ

τῆς ἐκτιμήσεως ἐν τῷ γάμῳ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ὑπάρχει αἰσθημα βαθύτερον, τρυφερότερον, ὅπου οὐδέποτε ὑφίσταται μεταξὺ ἀνδρῶν, οὐδὲ μεταξὺ γυναικῶν. «Ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν στοργήν, λέγει ὁ Νοθανάηλ Hawthorne, ὑπάρχει πάντοτε ἀβυσσος ἀδιάβατος μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ ἀνδρός· οὐδέποτε δύνανται νὰ συνταυτισθῶσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό. Ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε εὐρίσκει ἀκραν καὶ ἐγκάρδιον προστασίαν καὶ βοήθειαν εἰς ἄλλον ἀνδρὰ, ἔστω καὶ ἀν οὗτος εἶναι ὁ φίλτατος τῶν φίλων του, ἀπαντᾷ ὅμως τὸ τοιοῦτον εἰς τὴν γυναικα· εἴτε μὴτῃ εἶναι αὐτῇ, εἴτε ἀδελφῇ, εἴτε σὺζυγος.

Ὁ ἀνὴρ εἰσέρχεται εἰς νέον κόσμον εὐφροσύνης, συμπαιθεῶν καὶ ἀνθρωπίνων συμπεριόντων διὰ τῆς θύρας τοῦ ἔρωτος· αὐτὸς δὲ ὁ νέος κόσμος εἶναι ἡ ἐστία του — ἡ ἐστία, ἡ κατασκευάζει, — ὅπως ἀλλοῖα οὐσα τῆς ἐστίας τῆς πατρικῆς, ἀλλὰ δίδουσα αὐτῷ καθέκαστην διαδοχικὴν χαρὰν καὶ παῖραν νέαν. Ἐνίοτε ἐν τῷ νέῳ αὐτῷ κόσμῳ εὐρίσκει δοκιμασίας σκληρὰς καὶ θλίψεις, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων συλλέγει τὰ ἀρίστα διδάγματα. «Ὁ οἰκογενειακὸς βίος, εἶπεν ὁ Saint Beuve, εἶναι πλήρης ἀκανθῶν καὶ μερμυγῶν, αἱ ἀκανθαὶ ὅμως αὐταὶ φέρουσι καρπούς, ἐνῶ αἱ λοιπαὶ ἀκανθαὶ τοῦ βίου εἶναι ἀκαρποῖ». Ἀλλαχοῦ δὲ εἶπεν «Ἐν ὀρισμῇ τινὶ ἡλικίᾳ, ἐὰν ὁ οἶκος δὲν κατοικηθῇ ὑπὸ παιδῶν, θὰ πληρωθῇ ὑπὸ ἀνοησιῶν καὶ ἐλαττωμάτων».

Ὅταν ὁ βίος ἀποκλειστικῶς περισπᾶται εἰς τὰς ὀλίκας ὑποθέσεις, τείνει ἀδιαλείπτως εἰς τὸ νὰ σμικρύνῃ καὶ σκληρύνῃ τὸν χαρακτῆρα· ὑπὸ τὴν ἐπιδρασιν ὅμως τῆς οἰκογενείας ὁ νοῦς ἀποσπᾶται συχνάκις ἐκ τῶν ὀλίκων ἐνασχολήσεων τοῦ κέρδους, ὑψοῦται ἐκ τῆς καθημερινῆς τετριμμένης πράξεως καὶ φέρεται εἰς τὸν ναὸν τῆς οἰκίας, ὅπου ἀνευρίσκει ἀνακούφισιν καὶ γαλήνην.

Ὁ ἀληθὲς χαρακτῆρ τοῦ ἀνδρὸς ἀναγνωρίζεται κάλλιστα μᾶλλον ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ ἢ ἀλλαχοῦ, καὶ αἱ πρακτικαὶ αὐτοῦ γνώσεις καταδεικνύονται ἐν τῷ τρόπῳ, δι' οὗ διοικεῖ τὰ ἴδια πράγματα μᾶλλον ἢ τὰς ὑποθέσεις τῆς μεγαλειτέρας σπουδαιότητος. Ὁ ἀνὴρ δύναται εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις ν' ἀφιερῶσιν ὅλον τὸν νοῦν του, ἐὰν θέλῃ ὅμως νὰ εἶναι εὐτυχὴς πρέπει ἡ καρδία του νὰ μένῃ ἐν τῇ ἐστίᾳ τῆς οἰκογενείας.

Τὰ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲ οἰκογενειακοῦ βίου κρατυνθέντα ἀγαθὰ αἰσθήματα δὲν περιορίζονται εἰς τὴν στενὴν σφαῖραν τῆς οἰκογενείας, ἀλλ' ἐκ ταύτης ἐξέρχονται καὶ διαχέονται εἰς ὅλον τὸν κόσμον. «Ὁ ἔρως, λέγει ὁ Βερσῶν, εἶναι πῦρ, ὅπου ἀνάπτει τὸ πρῶτον ἐν παραβύστω τινὶ γωνίᾳ τῆς καρδίας, εἴτα ἀναπλέγεται καὶ φλογίζει πλῆθύν ἄλλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, θερμαίνει ὅλας τὰς καρδίας, καὶ φωτίζει

τὸν κόσμον καὶ τὴν φύσιν σύμπασαν διὰ τῶν γενναίων αὐτοῦ φλογῶν».

Διὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνθρώπου παύονται καὶ καθίστανται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς ἄλληλα. Ὁ οἶκος εἶναι τὸ κράτος τῆς γυναικός, τὸ βασίλειόν της, τὸ πᾶν δι' αὐτὴν κυβερνᾷ δὲ διὰ τῆς ἀγαθότητος, τῆς γλυκύτητας καὶ τῆς τρυφερότητος. Οὐδὲν καταβάλλει τόσον τὸ ἄστατον τῆς φύσεως τοῦ ἀνδρός, ὅσον ἡ ἔνωσις του ἐν τῷ βίῳ μετ' εὐγενεῶς γυναικός. Ἐν τῇ ἐνώσει ταύτῃ ἀνευρίσκει τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν εὐπάθειαν, τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἡσυχίαν τῆς κεφαλῆς. Ἡ γυνὴ εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν συμβούλων του, διότι ἐξ ὁρμηφύτου δύναται, ὅταν ὁ ἀνὴρ κλανᾶται καὶ παρεκτρέπεται, νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν εὐθεΐαν. Ἡ ἀληθὴς γυνὴ εἶναι στήριγμα καὶ βοηθὸς ἐν ὥρᾳ δοκιμασιῶν καὶ προσκοιμήτων, αἱ δὲ συμπάθειαι της καὶ ἡ παρηγορία οὐδέποτε μένουσιν ἀκαρποὶ ὅταν ἐνσκήπτῃ ἡ συμφορὰ. Ἐν τῇ νεότητι κοσμεῖ καὶ καθωραΐζει τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἀνδρός, βραδυτέρον ὅταν τὰ ἔτη ἐπάλληλα συσσωρευθῶσιν, ὅταν ἡ ζωὴ οὐδὲν ὑπόσχεται, ἡ πραγματικότης δὲ μόνη κεῖται πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἡ γυνὴ μένει μόνη πιστὴ τοῦ ἀνδρός συνοδείας.

Πόσον εὐτυχὴς θὰ ἦτο ὁ Ἐδμόνδος Βούρκε ὅταν ἔλεγεν «Ὅλοι αἱ μέριμναι μου διασπείρονται εὐθὺς ὡς εἰσέλθω ὑπὸ τὴν στέγην μου». Καὶ ὁ Λουδοβίκος εἶπεν ἡμέραν τινὰ διελθόντα περὶ τοῦ γάμου «ὅτι ἡ μεγαλειτέρα εὐεργεσία, ἡν ὁ θεὸς δύναται νὰ παράσῃ εἰς τὸν ἀνθρώπον, εἶναι νὰ διώσῃ αὐτῷ καλὴν καὶ εὐσεβῆ γυναικα, μεθ' ἧς νὰ τύχῃ νὰ συζήσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡρεμίᾳ, εἰς ἣν νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ ἀγαθὰ του, τὴν ζωὴν του, καὶ τὸ εἶ εἶναι». Προσέεται δὲ εἰς ταῦτα ὅτι, ὅστις ἡγήθη τῆς κλίνης του λίαν πρῶτ', καὶ ὅστις ἐνυμφεύθῃ νέος, οὐδέποτε μετενόησεν.

Ὅπως ὅμως ὑπάρξῃ ἐν τῷ γάμῳ εὐδαιμονία καὶ ἀληθὴς ἀνάπαυσις, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἔνωσις τῶν ψυχῶν· δὲν εἶναι ποσὸς ἐπιθυμητὸν νὰ εἶναι ἡ γυνὴ ὡχρὸν ἀντίγραφον τοῦ ἀνδρός της. Ὁ ἀνὴρ οὐδέποτε ἀρέσκειται εἰς γυναικα ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος, οὐδὲ ἡ γυνὴ εἰς ἀνδρὰ ὀηλυδρῶν. Αἱ ἀρίστης τῶν ἀρετῶν τῆς γυναικός δὲν ἐδρεύουσιν εἰς τὴν νόησιν, ἀλλ' εἰς τὴν στοργὴν αὐτῆς· δίδει ἀναψυχὴν εἰς τὸν ἀνδρὰ διὰ τῆς συμπάθειας της μᾶλλον παρὰ διὰ τῆς ἐπιστήμης. Ἀδὲν παρέχει τόσον διαφῆρον εἰς τὸν ἀνδρὰ ἡ μεγάλου νοός γυνή, ὅσον ἡ μεγάλῃς καρδίας, εἶπε σοφὸς τις.

Ὅλίγοι εἶναι οἱ περὶ γάμου γράψαντες μετὰ τοσαύτης κρίσεως, μεθ' ὧς ὁ Βερνίκος Τάυλορ. «Ἡ ἀληθὴς γυνή, λέγει, πρέπει νὰ ἔχῃ πᾶσας τὰς ἀρετὰς, αἵτινες καθιστῶσι τὸν οἶκον αὐτῆς ὅσον τὸ δυνατόν· τόπον ἀναπαύσεως. Πρὸς τοῦτο

δὲ ὀφείλει νὰ μὴ παρέχη εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὰς ἐνοχλήσεις τῶν οἰκογενειακῶν ἐσωτερικῶν ὑποθέσεων».

Τινὲς εὗρον ὅτι ἐν τῷ γάμῳ ἠπατήθησαν· τοῦτο ὅμως διότι ἠλπίσαν πολλὰ ἐκ τοῦ γάμου· ἄλλοι δὲν εἶναι εὐτυχεῖς, διότι εἰς τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου δὲν κατέβαλον τὸ ἀρκούν μέρος τῆς εὐθυμίας, τῆς ἀγαθότητος, τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ κοινοῦ νοός. Ἡ φαντασία τῶν ἐπιπλασέντων ἴσως ἔδωκε εὐτυχίας ἀνυπάρχοντες ἐν τῇ κόσμῳ τούτῳ, ὅταν δὲ παρέστη ἡ πραγματικὴ ζωὴ μετὰ τῶν μεριμνῶν αὐτῆς καὶ τῶν παθημάτων, ἐξόπνησαν μετὰ τὴν τελειότητα παρὰ τῶν συζύγων τῆς ἐκλογῆς τῶν, ἡ δὲ πείρα κατέδειξεν αὐτοῖς ὅτι οἱ μεγαλείτεροι χαρακτήρες ἐχρῶσι τὰς ἀδυναμίας τῶν. Ἐν τούτοις συνήθως συμβαίνει ὥστε αὐτὴ ἡ ἀτέλεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μᾶλλον, ἢ τὸ τέλειον αὐτῆς, νὰ ἐμπνέῃ ἀνοχὴν πλείωτέραν καὶ συμπάθειαν, ἥτις προκαλεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες εἶναι λεπτοὶ καὶ εὐαίσθητοι, τὴν ἐγκαρδιωτέραν ἑνωσιν.

Ἐν τῷ γάμῳ ὁ ἀσφαλέστερος κανὼν εἶναι ἡ ἀντοχή καὶ ἡ ἐπιείκεια. Ὁ γάμος ὡς καὶ ἡ κυβερνήσις εἶναι ἀδιάρκτοι πρὸς τὴν συνυποσχετικῶν. Πρέπει νὰ δώσῃ καὶ νὰ λάβῃ, νὰ ἀπέχῃ καὶ συνέχῃ ἐαυτόν, νὰ εἴσῃ ὑπομονητικὸς καὶ ἀνεκτικὸς. Χωρὶς νὰ τυπλώτῃ δὲ τις εἰς τὰς ἀδυναμίας τοῦ ἄλλου, δύναται τοῦλάχιστον νὰ ὑποφέρῃ αὐτὰς μετὰ εὐμενοῦς ἀνοχῆς. Ἐξ ὅλων τῶν ἀρετῶν, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἡθους ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ ἐπιφέρει τοὺς ἀριστοὺς καρπούς. Πόσον εἶναι ἀληθὲς ἐν τῷ γάμῳ ὅτι εἰς γλυκὺς λόγους ἀναγκάζεται τὴν ὁργήν;

Λέγουσιν ὅτι αἱ νέαι εἶναι ἐπιδεδιωκταὶ εἰς τὸ νὰ πλέκωσι δίχτυα, ὅα ἦτο ὅμως ὀφελιμώτερον νὰ μάθωσι νὰ κατασκευάζωσι κλωδοῦς. Οἱ ἄνδρες ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον συλλαμβάνονται τόσον εὐκόλως ὅσον καὶ τὰ πτηνὰ· δυσκόλως ὅμως δύνανται νὰ φυλαχθῶσιν. Ἐὰν ἡ γυνὴ δὲν γνωρίζῃ νὰ καταστήσῃ τὸ ἔνδον τοῦ οἴκου τῆς πάροχον ἡδονῆς καὶ εὐτυχίας διὰ τὸν ἄνδρα, καταφύγιον γλυκύ, ἐπαγωγὸν καὶ εὐχάριστον, ἀναπαυτήριον τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν μεριμνῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, ὡ! τότε ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος εἶναι ἀξίος οἰκτιρμοῦ, διότι δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνη τὴν κεφαλὴν!

Δὲν ὑπάρχει κανεὶς εὐ φρονῶν, ὅστις ἐργόμενος εἰς γάμου κοινωνίαν ἐπιζητεῖ μόνον τὴν καλλίονήν παρὰ τῇ γυναικί. Ἡ καλλίονή δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν, ἀποδεικνύεται ὅμως ὑστερον ὅτι σχετικῶς ἔχει ἐλαχίστην σημασίαν. Δὲν πρέπει ὅμως τις νὰ καταφρονῇ τὸ φυσικὸν κάλλος, διότι ἡ καλλίονή τοῦ σώματος καὶ τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου εἶναι σημεῖον υγείας. Τὸ νὰ νομφευσῇ δὲ τις ὡραῖαν γυναῖκα ἀνευ χαρακτήρος, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ εὐ-

γενῆ αἰσθήματα καὶ τὸ ἀγαθὸν ἦθος οὐδὲν προσθέτουσιν, εἶναι πλάνη ἀξιοθρήνητος. Ὁπως αἱ ὡραιόταται τοποθεσίαι τῆς φύσεως καθίστανται μονότονοι ὅταν βλέπῃ τις αὐτάς καθ' ἑκάστην, οὕτω θέλει βαρυνθῇ πρὸς αὐτοὺς ὡραῖον εἰς τὸ βιοποῖν ὅμως οὐδὲν ἀντανάγκᾳ ὡραιότερα ψυχῇ. Τὸ κάλλος τῆς σήμερον αὐριὸν ἐκλείπει, ἀλλ' ἡ ἀγαθότης, καὶ ἐὰν ἐκδηλοῦται ὑπὸ τὸν κοινότερον τύπον, διαμένει πάντοτε χαρμώδους· ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ τελευταῖον εἶδος τῆς καλλοῦς βελτιοῖ ἡ ἡλικία, ὁ δὲ χρόνος ὡρμαίνει αὐτὸ μᾶλλον ἢ καταστρέφει.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν δὲ συζύγου ὁ λόρδος Burleigh ἔγραψεν εἰς τὸν υἱόν του. «Ὅταν φθάσῃς εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν φρόντισον περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς γυναικὸς σου, διότι ἐκ ταύτης ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία σου ἢ ἡ δυστυχία σου ἐν τῇ μέλλοντι. Ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ εἶναι μία τῶν πράξεων τοῦ βίου, ὅπου, ὅπως ἐν τοῖς στρατηγίαις τοῦ πολέμου, ὁ ἀνὴρ ἀπαξ μόνον δύναται ν' ἀπατηθῇ. . . . Πληροφόρηθητι περὶ τῶν διαθέσεων τῆς καὶ περὶ τοῦ ὁποῦ ἦσαν οἱ γονεῖς αὐτῆς κατὰ τὴν νεότητά των. Μὴ ἐκλέξῃς αὐτὴν πτωχήν, καὶτοι εὐγενῆ, διότι μετὰ διπλώματα εὐγενείας δὲν δύναται τις ν' ἀγοράσῃ τίποτε εἰς τὴν ἀγοράν. Μὴ ἐκλέξῃς δὲ πάλιν διὰ μόνον τὸν πλοῦτον πλάσμα κοινὸν καὶ ἀνευ ἡθους, διότι διὰ σὲ ὁ ἀποβῇ ἀντικείμενον ἀηδίας, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους μίσους. Μὴ ἐκλέξῃς οὐδὲ νάνον, οὐδὲ ἀνόητον, διότι ἐκείνη μὲν ὅα σοὶ δώσῃ γενεὰν πυγμαίων, αὕτη δὲ ὁ ἀποβῇ διὰ σὲ διηνεκὲς αἶσχος, καὶ ὁ ἀηδιῶν δὲ ἀκούῃς νὰ βυλῇ. Οὐδὲν δὲ εἶναι ἀπεχθέστερον ἀνοήτου γυναικός».

Ὁ ἱστορικὸς καὶ θεολόγος Ἀγγλὸς Φούλερ ἔλεγεν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν συζύγου τὸ ἑξῆς παράγγελμα ἐν δυοὶ λέξεσι. «*Λάβε τὴν κόρη καὶ τὴν μητέρα*».

Ὁ χαρακτήρ τῆς γυναικὸς ἰσχυρότατα ἐπιδρά ἐπὶ τοῦ ἡθικοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀνδρός. Φύσις χυδαία ὅα σ' ἐξαναγκάσῃ νὰ καταβῇς μέχρις αὐτῆς, φύσις δ' εὐγενὴς τοῦναντίον ὅα σὲ ἀνοψώσῃ. Γυνὴ ὑψηλὴν ἀρχῶν, λεληθότως ὁ ἀνυψώσῃ τὰς σκέψεις καὶ τὰς προθέσεις τοῦ ἀνδρός αὐτῆς, γυνὴ δὲ ταπεινῆς ψυχῆς θέλει ἐξευτελίσαι αὐτὰς. Ὁ Τοκεβίλ ἐνδομύχως ἐπρέσβευε τὸ τοιοῦτον, καὶ παρεδέχετο ὅτι ὁ ἀνὴρ οὐδὲν στήριγμα ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐν τῇ βίῳ ἀξίον ἐκείνου, ὅπερ γυνὴ καλοῦ χαρακτήρος καὶ ὑψηλῶν ἀρχῶν ἠδύνατο νὰ δώσῃ εἰς τὸ πνεῦμά του. Αὐτὸς δὲ ὁ Τοκεβίλ εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ τύχῃ συζύγου θαυμασίῳν ἀρετῶν καὶ εἰς πολλοὺς τῶν φίλων του ἔγραψε περὶ τῆς εὐτυχίας τοῦ συζυγικοῦ τοῦ βίου. Εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του ἀποκαλεῖ τὴν σύζυγόν του Μαρίαν «ἀληθὴ δι' αὐτὸν πρόνοιαν, ἐν μέσῳ τῶν κακοχυδῶν τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος».

Ὁ Γκιζώ ἐπίσης ἐνεθαρρύνετο καὶ ἐβουθεῖτο ἐν μέσῳ τῶν ἀπειρῶν περιπετειῶν τοῦ βίου του ὑπὸ τῆς εὐγενούς αὐτοῦ γυναικός. Οἱ πολιτικοὶ αὐτοῦ ἐχθροὶ μετεχειρίζοντο αὐτὸν σκληρῶς, ἀλλ' αὐτὸς εὗρεκε πυρηνόριον εἰς τὴν τρυφερὰν στοργήν, ἥτις ἐπλήρου τὸν οἶκόν του.

Ἡ ἱστορία καὶ αἱ βιογραφίαι μεγάλων ἀνδρῶν εἶναι πλήρεις συγκινητικῶν παραδειγμάτων γυναικῶν, αἵτινες μετὰ μεγαλοψυχίας, μετὰ καρτερίας καὶ θάρρους, ὑπῆρξαν βοηθοὶ ἀριστοῦ τῶν ἐξόχων αὐτῶν ἀνδρῶν, συντελέσαντες εἰς τὴν ἀνύψωσιν αὐτῶν καὶ δόξαν, καὶ συμμεριθεῖσαι μετὰ καρτερίας ἀνδρικής καὶ ἀφροσύσεως ἀξιοθαυμάστου τὰ παθήματα αὐτῶν, τὰς δοκιμασίας, τὰς φυλακίσεις καὶ τὰς στερήσεις. Πολλὰ εἶδξαν ἀφροσύσιν καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν των. Ὑπάρχει δ' ἐν Βιέννῃ μνημεῖον, εἰς μνήμην ἐγερόν ἐνός τῶν μεγίστων στρατηγῶν τῆς Αὐστρίας. Ἐπιγραφή ἐπιτύμβιος ἀπαριθμεῖ τὰ στρατιωτικὰ αὐτοῦ ἔργα κατὰ τὸν ἑπταετῆ πόλεμον καὶ τελευτᾷ διὰ τῶν λέξεων τούτων: *non Patria, non Imperator, sed conjux posuit*. (Οὐχὶ ἡ πατρίς, οὐχὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἀλλ' ἡ σύζυγος ἀνήγειρε).

Πολλὰ δὲ γυναῖκες ὑπῆρξαν οὐ μόνον πισταὶ καὶ θαλακτικαὶ σύντροφοι, φίλαι, παρήγοροι, ἀλλ' εἰς πολλὰς περιστάσεις συνετέλεσαν ὡς βοηθοὶ εἰς τὰς φιλολογικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας τῶν ἀνδρῶν των. Τοιαύτη ἦτο ἡ γυνὴ τοῦ καθηγητοῦ Γαλβάνη, κόρη τοῦ Γαλβάνη, ἥτις, ὡς λέγεται, πρώτη παρετήρησε τὴν διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ σπασμωδικὴν κίνησιν τῶν νεύρων τοῦ βατράχου, καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ γαλβανισμοῦ, ἥτις φέρει τὸ ὄνομά του.

Ἡ γυνὴ τοῦ Λαβοϋζιὲ ἦτο πεπρωμένη δι' ἀληθοῦς ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος. Ἡ γυνὴ τοῦ Βούκλανδ ἦτο δι' αὐτὸν ἀληθὲς βοηθός, ἐβόηθει αὐτὸν διὰ τῆς γραφίδος τῆς, διευθετοὶ τὰ ἀπολιθώματα καὶ κατέτασεν ἐπιστημονικῶς, ἐσχεδιάζε δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῶν σχεδίων, αἵτινα παρένειρεν εἰς τὸ σύγγραμμα ὅπερ ἐδημοσίευσεν. Οὐδόλως δὲ παρελείπε τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων τῆς, εἰς τὴν ὁποίαν διέθετε τὰς προωτὰς ὥρας.

Ὁ βίος τοῦ Huber, τοῦ φυσιολόγου τῆς Γενεύης, παρέχει παράδειγμα ἐπὶ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τῆς βοηθείας, ἣν ἄνθρωπος δύναται νὰ εὕρῃ παρὰ τῇ γυναικί αὐτοῦ. Ὁ Huber ἐτυφλώθη ἐν ἡλικίᾳ 17 ἐτῶν καὶ ὅμως εὗρε τὸν τρόπον νὰ σπουδᾷ καὶ νὰ γίνῃ κάτοχος ἐνός τῶν κλάδων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ὅστις ἀπαιτεῖ τὴν λεπτομερεστέραν παρατήρησιν καὶ τὴν δευδερκεστέραν ὁράσιν. Ὁ νοῦς αὐτοῦ ἔβλεπε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς γυναικὸς του, ὡς ἐὰν ἦσαν οἱ ἴδιοι αὐτοῦ. Ἐκείνη ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν εἰς τὰς σπουδὰς ζητοῦσαι νὰ καταστήσῃ ἥττον κατώδην

τὴν τρομερὰν αὐτοῦ στέρησιν. Κατήντησε δὲ ὁ Huber νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὴν στέρησιν τῶν ὀφθαλμῶν του, ὁ δὲ βίος του ὑπῆρξε μακρὸς καὶ εὐτυχής, ὡς εἶναι ἐν γένει τῶν πλείστων φυσιολόγων· προέβη μάλιστα εἰς τὸ νὰ λέγῃ ὅτι ἤθελεν εἶσθαι δυστυχὴς ἂν ἀνέκτι τὴν ὁράσιν του. «Δὲν θὰ ἐγνώριζα τότε, ἔλεγε, μέχρι τίνος σημείου εἰς ἄνθρωπον τῇ καταστάσει τῇ ἐμῇ δύναται ν' ἀγαπηθῇ» ὡς πρὸς ἐμὲ δὲ ἄλλως ἢ σύζυγός μου εἶναι πάντοτε νέα, δροσερά καὶ εὐαίδη, πράγμα, τὸ ὁποῖον εἶναι καλὸν τι». Τὸ μέγα ἔργον τοῦ Huber ἐπὶ τῶν *Melissarum* ἐστὶ καὶ νῦν θεωρεῖται ὡς ἀριστον, περιλαμβανόν ἡπειρὰν παρατηρήσεων πρωτοτύπων ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἱστορίαν. Ἀναγινώσκων τις τὰς περιγραφὰς τοῦ, ἀληθῶς πιστεύει ὅτι προέρχονται ἐξ ἀνδρός, οὐτινος ἡ ὁρασις ἦτο ἐξαιρετικῶς δέξια, καὶ ποτὲ δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐκεῖνος ἦτο τυφλὸς ὅτε ἔγραψεν αὐτὸ πρὸ 25 ἐτῶν.

Οὐχ ἥττον συγκινητικὴ εἶναι καὶ ἡ ἀφροσύσις τῆς Λαίδου Χαμιλτὸν πρὸς τὸν συζυγόν της William Hamilton καθηγητὴν τῆς λογικῆς καὶ μεταφυσικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου. Ὅταν οὗτος προσεβλήθη ὑπὸ παραλυσίας ὡς ἐκ τῆς υπερβολικῆς ἐργασίας, ἐν ἡλικίᾳ 36 ἐτῶν, ἡ σύζυγός του ἦτο δι' αὐτὸν χεῖρες, ὀφθαλμοί, νοῦς καὶ ἐν γένει τὸ πᾶν. Αὕτη συνεκείνη πρὸς τὴν ἐργασίαν του, ἀνεγίνωσκε καὶ συνεβουλευέτο ἀντ' αὐτοῦ τὰ συγγράμματα, ἀνέγραψε καὶ διώρθον τὰ μαθηματικά του καὶ ἀπῆλλαττεν αὐτὸν ἀπὸ πάσης ἐργασίας, ἣν ἠσθάνετο ἐαυτὴν ἱκανὴν νὰ ἐκτελέσῃ. Ἡ διαγωγή τῆς ὡς συζύγου ἦτο ἀληθῶς ἡρωικὴ.

Ἡ γυνὴ, ἡ γινώσκουσα νὰ πρᾶνῃ διὰ τῆς παρουσίας τῆς τῆς ἀνησυχίας τοῦ ἀνδρός, ἥτις θέλγει καὶ μετριάξει τὸ ὄργιον διὰ τῆς γλυκύτητος τοῦ χαρακτήρος, εἶναι παρήγορος ἅμα δὲ καὶ βοηθός. Ὁ Νειβούρος βυλῇ περὶ τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς ὡς περὶ συντρόφου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σημασίᾳ τῆς λέξεως. Εὗρισκε παρ' αὐτῇ εἰρήνην καὶ παρηγορίαν, ἀνευ τῶν ὁποίων ἡ ἀνῆσυχος φύσις του ἤθελε κατατριβῇ ἀνωφελῶς. Ἡ γλυκύτης αὐτῆς καὶ ὁ ἔρως, ἔλεγε, μετεωρίζουσιν ὑπεράνω τῆς γῆς, καὶ μέχρι τίνος σημείου μετ' ἀπομονοῦσι τῆς ζωῆς ταύτης».

Αὕτη ὅμως ἐβόηθη αὐτῇ καὶ δι' ἑτέρου τρόπου μᾶλλον ἐμμέσου. Ὁ Νειβούρος εἶχε τὴν συνήθειαν νὰ συνδιαλέγεται μετὰ τῆς γυναικὸς του ἐφ' ὅλων τῶν ἱστορικῶν ἀνακαλύψεων, τῶν πολιτικῶν συμβάντων καὶ τῶν εἰδήσεων τῆς φιλολογίας· καὶ κυρίως ἤρξατο ἐργαζόμενος ὅπως προξενῇ αὐτῇ εὐχαρίστησιν, καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζεται παρ' αὐτῆς· τοῦτου ὅμως γενομένου παρεσκευάζετο εἰς καθολικωτέραν διδασκαλίαν, εἰς τὸ νὰ διδάξῃ ἐν γένει τὸν κόσμον.

Ἡ γυνὴ τοῦ Στούαρτ Μιλ ἦτο ὡσαύτως ἐ-

ἔλα συνεργάτις τοῦ ἀνδρός της, ἀν καὶ εἰς εἰδος σπουδῶν μάλλον ἀφρονημένον, ὡς βλέπομεν αὐτὸ εἰς τὴν ἀφιέρωσιν τὴν συγκινητικὴν τῆς πραγματείας περὶ ἐλευθερίας. Ἀφιερωτὴν τὸν τὸν τοῦτον εἰς τὴν πιστὴν καὶ πολυκλαυστον μνήμην ἐκείνης, ἥτις ὑπῆρξεν ὁ μυσταγωγὸς καὶ ἐν μέρει ὁ συγγραφεὺς παντὸς ὅ,τι κάλλιστον ἐν τοῖς ἐμοῖς συγγράμμασιν· εἰς τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν φίλην, τῆς ὁποίας τὸ ἐξαίρετον αἰσθημα πρὸς τὸ ἀληθὲς καὶ πρὸς τὸ δίκαιον ὑπῆρξεν ἡ ἐμὴ ἰσχυροτάτη ὁμοίη, ἡ δὲ ἐπιδουκίμασία ἡ ἡδίστη ἀνταμοιβή.

Ἐτερος συγγραφεὺς ὁ Carlyle ἐξύμνησε τὸν χαρακτῆρα τῆς γυναίκας του, ὁ φαραδὲ ὡσαύτως, ὅστις εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του γράφει περὶ τοῦ γάμου του ὅτι ἦτο πηγὴ τιμῆς καὶ εὐτυχίας, ὑπερτεροῦσα πάσας τὰς λοιπὰς τέρψεις. Ὁ Tom Hood εὗρεν ὡσαύτως ἐν τῇ βίῳ αὐτοῦ, πλήρει συμφορῶν τῶν φυσικῶν πόνων του ἕνεκα, γυναῖκα πλήρη νοσημασμένης ὅπως ἐκτιμήσῃ τὴν μεγαλοφυῶν τοῦ ἀνδρός της, καὶ διὰ τοῦ ὁδρὸς αὐτῆς καὶ τῆς συμπαθείας δώσῃ αὐτῇ τὴν δύναμιν ὡς ἀγωνισθῇ κατὰ τοῦ πάθους, ὅπερ ἐδασάνειεν αὐτόν. Ἐδμημιούργησε περὶ αὐτὸν ἀτμοσφαῖραν ἐλπίδων καὶ ἀπολαύσεων, καὶ οὐδέποτε αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἔρωτός της δὲν ἐφαίνοντο φαινόμεναι ἢ ὅταν ἀντηνακλῶντο πλυσίον τῆς κλίνης τοῦ πτωχοῦ ἀσθενοῦς, δὲν ἐδοῖτο καὶ εἰς τὰς φιλολογικὰς ἐργασίας. Οὗτος ἀνεγνώριζε τὰ αἰσθήματα καὶ ἡμέραν τινὰ ἔγραφε πρὸς αὐτὴν ἀποῦσαν· «Οὐδὲν ἤμην, φιλάττη, πρὶν σὲ γνωρίσω» ἀφ' ἧς δὲ σ' ἐγνώρισα ἡσθάνομαι ἐμαυτὸν βελτίονα καὶ εὐτυχέστερον· τὴν ἀλήθειαν ταύτην διαφύλαξον κατὰ μέρος καὶ ἀνακάλυσον εἰς τὴν μνήμην μου, ἀν ποτὲ τὴν λησμονήσω. Σοὶ γράφω ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐν ὅλῃ τῇ τρυφερότητι· οὐχὶ δὲ τοῦτο ἀνευ ἀφορμῆς. Ἐν πρώτοις ἔχω τὴν συμπαθητικὴν σου ἐπιστολήν, ἣν πρὸ δλίγου ἔλαβον, ἔπειτα τὴν ἀνάμνησιν τῶν τέκνων μας, τῶν ἐνεχρύων τούτων τοῦ ἔρωτός μας. Ἐπειτα αἰσθάνομαι ἀκαταμάχητον ἐν ἐμοὶ ἐπιθυμίαν νὰ μεταγγίσω εἰς τὴν καρδίαν σου τὴν ὑπερπληρωμένην ἐμὴν· τέλος, καὶ δὲν εἶναι ὁ ἐλάχιστος τῶν λόγων τῆς χαρᾶς μου, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ ὀφθαλμοί σου, ὅι' ἀναγνώσωσιν αὐτὰ τὰ ὁποῖα γράφω. . . .»

Ἡ γυνὴ τοῦ sir William Napier, τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ πολέμου τῆς Χερσονήσου, ὡσαύτως ἐβοήθησεν αὐτὸν εἰς τὴν συγγραφὴν του· αὐτὴ μετέφρασε καὶ περιληπτικῶς ἐξέθεσε τὰ καίμενα ὅλων τῶν πρωτοτύπων ἐγγράφων, ἐφ' ὧν βασιλεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ ἱστορία του.

Ἄλλαι γυναῖκες ἐβοήθησαν τοὺς συζύγους των κατ' ἄλλον τρόπον. Πρὶν ἢ ἡ πόλις Weinsberg παραδοθῇ εἰς τοὺς πολιορκητάς, αἱ γυναῖκες ἐξήλθον τὴν ἀδειαν ν' ἀποκομίσωσι τοὺς θησαυροὺς των· ἡ αἰτήσις των ἐγένετο δεκτὴ·

ἀλλὰ μετ' δλίγον εἶδον αὐτὰς πάσας ἐξερχόμενας τῶν πυλῶν τῆς πόλεως, φερούσας τοὺς συζύγους των ἐπὶ τῶν ὤμων.

Ὁ λόρδος Nithsdale ἐδραπέτευσε τῆς φυλακῆς χάρις εἰς τὴν δεξιότητα τῆς γυναίκας του, ἥτις ἀντήλλαξε τὰ ἐνδύματά της πρὸς τὰ ἐκείνου, καὶ ἔμεινε εἰς τὴν θέσιν του. Τοῦτο τὸ παράδειγμα ἐπιτυχῶς μετεχειρίσθη καὶ ἡ κυρία Λαφαγέτ.

Δεῖγμα ὅμως ἀξιοσημείωτον ἀφοσιώσεως τοῦ εἶδους τούτου παρέχει ἡ γυνὴ τοῦ περιωνόμου Γροτίου. Οὗτος καταδικάσθη εἰς εἰρκτὴν διὰ βίου ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἑνωμένων πολιτειῶν. Ἦτο δ' ἐν τῇ φυλακῇ πρὸ 20 μηνῶν ἐν τῇ φρουρῇ τοῦ Lonsdale, ἡ δὲ γυνὴ του, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ ὅπως συμμερισθῇ τῆς φυλακῆς του, καλίστα τὴν ἀπομόνωσιν του ἀνεκτικώτερον. Ἐπέτρεπον δὲ εἰς αὐτὴν νὰ ἐξέρχεται εἰς τὴν πόλιν δις τῆς ἐβδομάδος, ὅπως ἀκοίξῃ εἰς τὸν ἀνδρα αὐτῆς βιβλία, ὧν εἶχεν ἀνάγκην εἰς μέγαν ἀριθμόν, ὅπως ἐξακολουθῇ τὰς μελέτας του. Ἐχρημάσθη δὲ πρὸς τοῦτο μέγας κόφινος. Οἱ σκοποὶ κατ' ἀρχὰς ἐξῆρτων τὸν κόφινον μετὰ πολλῆς προσοχῆς, ἀλλὰ βλέποντες ὅτι περιεῖχε πάντοτε βιβλία (συνήθως δὲ βιβλία ἀρμενικὰ) καὶ ἀσπρόρουχα, ἔπαυσαν τὰς ἐξετάσεις των. Τοῦτο ἔδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Γροτίου τὴν ἰδέαν ν' ἀπελευθερώσῃ τὸν σύζυγόν της καὶ κατέπεισεν αὐτὸν νὰ κλεισθῇ ἐν τῇ κοφίνῳ, δὲ ἐμελλον νὰ ἐξαγάγῃ τῆς φυλακῆς. Ὅτε προσεκλήθησαν οἱ δύο στρατιῶται νὰ παραλάβωσι τὸν κόφινον καὶ ἐξαγάγῃ τῆς φυλακῆς, εὗρον αὐτὸν παρὰ τὸ σῶνθες βαρύν, καὶ εἰς αὐτὸν ἀστεϊζόμενος εἶπε «Τὸν Ἀρμένιον ἔχομεν ἐδῶ μέσα»· ἡ γυνὴ τοῦ Γροτίου κατὰ τὸν αὐτὸν τόνον ἀπήντησεν ἢ βιβλία τινὰ ἀρμενικὰ. Ἐν τούτοις ὁ κόφινος ἐξῆλθεν ἀσφαλῶς, ὁ δὲ Γρότιος κατέφυγεν εἰς Γαλλίαν, ὅπου συνήνησεν τὴν γυναῖκά του.

Αἱ δοκιμασίαι καὶ τὰ παθήματα εἶναι ἡ λύθρα λίθος ἐν τῇ γάμῳ. Ἐκ τούτων ἐξέρχεται ὁ ἀληθὴς χαρακτῆρ καὶ διὰ τούτων προκύπτει ἡ ἔνωσις ἢ μάλλον ἐνδόμυχος. Α. Μ.

ΟΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΙ ΜΑΛΙ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

«Πάρ' τε, κύριοι, τρεῖς πῆχεις δι' ἐν πέννυ! Ὁραῖα τραγοῦδια, νεώτατα, Ὅρις' τε, κύριοι, δι' ἐν πέννυ, δι' ἐν πέννυ τρεῖς πῆχεις!» Ὁ ἀνθρώπος ὅστις πορεύεται κραυγάζων οὕτω τὸ ἐσπέρας ἀνὰ τὰς ἡσύχους συνοικίας τοῦ Λονδίνου, ὁ ἔμπορος τραγοῦδιων εἶνε γέρον ἰσχνὸς καὶ ζαρωμένος. Δὲν ὑπάρχει μάχη, εἰς ἣν νὰ ἦνε ἀγνωστος ὁ γέρον τραγοῦδιοπώλης, ὅστις ἄμα που φανῇ γίνεται αἰτία μεγάλης περὶ ἑαυτὸν συναθροίσεως. Καὶ τρέχουσι τότε οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες ἵνα διασκορπίσωσι τὸ πλῆθος πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς ἀπεικταίου.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἀλλόκοτοι ἐκείνοι ἔμποροι σταματῶσι παρὰ τι ἡμίκληστον οἶνοπωλεῖον καὶ ἐκεῖ ἐκτυλίσσουσιν ἐπὶ μακρὰς σάνιδος τὸ ἀλλόκοτον ἐπίσης ἐμπόρευμά των, τὰ τραγοῦδια, ἐνθ' ἀπὸ τοῦ ἑτέρου μέρους ἡ σάνις ἔχει ποικίλα εἰκονίσματα ἀτέχνως εἰργασμένα καὶ ἀγροίκως κεχρωματισμένα.

Ἦνίστε ὁ ἔμπορος δὲν εἶνε μόνος, συνοδεύεται ὑπὸ τριῶν ἄλλων βροχῶν, καὶ ἡ κραυγὴ τότε καταντᾷ ἀπαισία, διότι κραυγάζουσι καὶ οἱ τέσσαρες ὁμοῦ. Ἀφῆνης ἀπὸ ἡμικλείστου χαμηλοῦ παραθύρου προβάλλει εἰς τὰ ἔξω νεαρὰ θεαταίνις τοὺς γυμνοὺς της βραχιόνας χωρὶς πολὺ νὰ συλλογίζηται ἀν τὸ ῥόσμιον καίεται· ἐκείνη θέλει τραγοῦδιον! Τότε ἀληθῶς ὁ ὄμιλος γίνεται διαβολικός, διότι καὶ οἱ τέσσαρες πωληταὶ ἀγριάλουσιν ἐπὶ τῇ θεᾷ ἀγοραστῶ καὶ ἐν συναυλίᾳ σατανικῇ ἀνακραζουσιν· «Φαδερὸν πρᾶγμα, ἀγόρασέ το», «Σκοτωμός», «Ἐρωτάς», «Αἰ' ἐν πέννυ», «Ἐνέα παιδιὰ», «Ἡπάτησε τὸν ἀνδρα της», «ἐν πέννυ», «οἱ φαινιαῖνοι». Ὅλοι δὲ αὗται αἱ κραυγαὶ ἐξερχόμεναι ἀπὸ τεσσάρων συγχρόνως λαρύγγων καθιστῶσιν ἀδύνατον πᾶσαν συνενόησιν· ὁμοιάζουσι πρὸς ᾧσμα χοροῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος. Τί δὲ εἶνε τέλος πάντων αἱ πραγματεῖαι αὗται; τραγοῦδια, διηγήματα, ἀνέκδοτα, μικραὶ ἱστορίαι περὶ τῆς ἐμμετροῦ, περιγραφαὶ ἀπαγχονίσεων, φόνων, δολοφονιῶν, λιβελλοὶ πολιτικοί, παρωδίαὶ συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς, ταῦτα δὲ κακοτυπωμένα ἐπὶ χάρτου κιτρινωποῦ καὶ λίαν μαλακοῦ καὶ συνωδευμένα ὑπὸ ἀτεχνολογίας γελοιογραφίας. Τίνες εἶνε οἱ συγγραφεῖς τῶν ἐμπορευμάτων ἐκείνων τῶν πωλουμένων μετὰ τὸν πῆχυν, οὐδεὶς ἤξευρε. Οἱ συγγραφεῖς οἰοιδήποτε καὶ ἀν εἶνε, φροντίζουσιν, ὅπως κερδήσωσιν ὀλίγον ἄρτον, νὰ κολακεύωσι τὰ ταπεινότητα συναισθήματα τοῦ ὄχλου, διὰ τοῦτο ἔχουσι τὰ τραγοῦδια ἐκεῖνα ἐκφράσιν ἀκομψὸν, ἀγροίκον, κτηνώδη πολλάκις. Περιγράφονται ἐκεῖ τὰ τερατωδέστατα τῶν πραγμάτων ἀνευ οὐδεμιᾶς χάριτος, πῶς ὁ δεινὰ κτίστης ἐπώλησε τὴν κακὴν του γυναῖκα ἢ πῶς ὁ κρασοπώλης τὴν ἡγόρασε διὰ πέντε σελλίνια. Ὅ,τι παράδοξον καὶ τερατωδὲς δύναται νὰ φαντασθῇ, ἔτι δύναται νὰ ἐξεγείρῃ τὴν ἀγροίκον περιέργειαν ἀμαθοῦς καὶ κτηνώδους ὄχλου, τὸ πωλοῦσι μετὰ τὸν πῆχυν οἱ τραγοῦδιοπώλαι.

Εἰς ἀναγνώστης τῆς Ἑστίας

Ἐνῶμαι καὶ σήμερις ἡδοναὶ τοῦ δονκός

ΑΕ-ΑΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

269.

Οὐδεὶς εἶναι ἀρκούντως σοφὸς ὅπως ἀνακαλύψῃ πόσων κακῶν γίνεται παραίτιος.

270.

Ἡ κεκτημένη τιμὴ εἶναι ὑπέγγυος πρὸς κτήσιν νέας.

281.

Ἡ νεότης διηνεχὴς εἶναι μέθη, τοῦ λογικοῦ εἶναι πυρετός.

272.

Οὐδὲν ἐξευτελίζει τοσοῦτον τὸν κατ' ἀξίαν μεγάλως ἐπαινεθέντα, ὅσον ἡ μεγάλη αὐτοῦ μέριμνα ὅπως θαυμασθῇ ἐν πράγμασιν οὐτιδανόις.

273.

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι στεργόμενοι ἐν τῷ κόσμῳ, οἵτινες οὐδεμίαν ἔχουσι ἀξίαν ἄλλην, εἰμὴ μόνον τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὑπηρετοῦντα τὰς τοῦ βίου πραγματείας.

274.

Ἡ χάρις τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἔρωτος προσομοιάζει τῇ ἀνθρωπότητι τῶν νέων καρπῶν. Φαιδρύνει δὲ αὐτὴ τὸ πάθος ἀλλὰ πρὸς στιγμήν, καὶ παρέργεται ἀνεπιστρέπτει.

275.

Πολλάκις τὰς φιλανθρωπίας ὁρμὰς τοῦ ἐπ' ἀκρα εὐαισθησίας καυχωμένου ἀποπνίγει καὶ τὸ ἐλάχιστον προσωπικὸν συμφέρον.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Διάλογος κυρίας καὶ μαγειρίσσης.

Κυρία. Πέντε δραχμὰς αὐτὸ τὸ ψάρι! εἶνε φρίκη, καὶ δὲν ἀξίζει οὔτε τρεῖς.

Μαγειρίσσα. Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία, ἐν' ἡμῖνα ὅτι ὅπως καὶ ἡ ἄλλη μου κυρία, ἠθέλατε καὶ σεῖς νὰ ἀγοράζω ἀπὸ τὰ ἀκριβώτερα πράγματ' ἀπὸ τὸ τραπέζι.

Κυρία. Ναι, ἀλλ' ὅχι ὅμως ἀκριβώτερα εἰς τὸ σπῆτι . . . παρὰ 'ς τὸ παζάρι!

Συντάκτης μεγαλοσχήμου τινὸς ἐφημερίδος, ἀσπλαγχνος τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς δολοφόνος, ἠρώτησέ ποτε φίλον του·

— Ποῖαν ξένην γλῶσσαν με συμβουλεύεις νὰ μάθω;

— Μάθε τὴν ἑλληνικὴν, φίλε μου.

Παῖδ' ἄκουσαν ὅτι ἡ μήτηρ του ἔχασε διήκην τινὰ, ἀνεπήδησεν εἰς τὴν τράχηλον αὐτῆς ἀνακράζων.

— Εἰ καλά, μαμμά, ποῦ ἔχασατε τὴν δίηκην αὐτὴν ποῦ σας ἐδασάνιζε τόσον καιρόν!

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * * Μεταξὺ κοινῶν καὶ ἀναγνώγων ἀνθρώπων οὐδὲν κινδυνωδέστερον, ἢ τὸ νὰ μὴ λογίζεται τις ὑπερήφανος, διότι οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐκλαμβάνουσι τὴν μετριοφροσύνην ὡς δολοφονίαν τῆς ἀναξιοῦτος. Ἐντεῦθεν ἡ μετριοφροσύνη τοῦ δολοφονομένου ἐκάνει ἄνδρ' εὐχαριστεῖ καὶ τοὺς κοινούς τῶν ἀνθρώπων, ὅπως αἱ ἐν φω-

ταυγεί εἰκόνη σικαί εὐχαριστοῦσι πάντας τοὺς θεωμένους αὐτὴν, καὶ ἐξαίρουσι τὰ φωτεινὰ αὐτῆς μέρη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

«Μεταξὺ τῶν δισχίλων φοιτητῶν, οὗς ἀριθμεῖ κατὰ τὴν β' ταύτην ἐξαμ. τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου, 211 εἶνε νεάνιδες. Ἀξίον σημειώσεως εἶνε ὅτι, ἀφ' οὗτου ἐπετρέπη εἰς τὸ θῆλυ γένος νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, οὐδὲν συνέβη ἀτάκτημα, ἢ ἄλλη τις πράξις προσκρούουσα εἰς τὰ παραγγέλματα τῆς χρηστοθείας.

«Τὰ τρόπαια τῶν διασῆμων σφαιριστῶν Βερζέρ καὶ Βινιῶ εἶνε μικροῦ λόγου ἀξία παραθαλλόμενα πρὸς τὰ τρόπαια νέου τινὸς Ἰάπωνος Χάν-μάν-χού περιηγουμένου τὴν Εὐρώπην καὶ διατρίβοντος νῦν ἐν Μόσχᾳ. Ἀναφέρουσι δὲ ὅτι κατ' αὐτὰς ἐπαιξε διαγωνιζόμενος πρὸς τρεῖς ἐξόχους σφαιριστάς. Τὸ προκαταβληθὲν ποσὸν ἦτο 75,000 ρουβλίων καὶ τὸ ὅριον τοῦ παιγνιδίου 5000 βολαί. Παρίσταντο δὲ 22 καθηγῆται τοῦ σφαιριστηρίου ἐλθόντες ἐκ τῶν πέντε τῆς γῆς ἡπείρων. Ὁ Χάν-μάν-χού ἐπαιξε πρῶτος καὶ χωρὶς νὰ ἀφήσῃ τὴν βάρβαν ἐξετέλεσε τὴν πρῶτην σειρὰν παίξας 1853 βολάς. Τὸ παιγνίδιον διήρκεσεν ὀκτὼ ὥρας, ἀπὸ πρωῒας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ἀναπαυθέντων τῶν σφαιριστῶν δύο ὥρας, τὴν ἑνδεκάτην καὶ τὴν ἑκτὴν. Τέλος ἡ τελευταία σύγκρουσις (carambolage) ἐξετελέσθη τὴν ἑνδεκάτην ἀκριβῶς ὥραν, ὅ δὲ Ἰάπων ἐκέρδαινε τρεῖς μόνον βολάς.

«Περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διαίτης τοῦ Πάπα γράφει ἡ «Καθολικὴ ἐνότης» τὰδε. «Παλαιὸς θεράπων τοῦ Λέοντος ΙΓ', ὑπηρετῶν ἐν τῷ οἴκῳ του ἀπὸ 20 ἐτῶν, ἀνοίγει ἀθορύβως κατ' ἐκάστην πέμπτην πρωΐνῃν ὥραν τὴν θύραν τοῦ θαλάμου καὶ λέγει Buon giorno, Santità. Ὁ Πάπας ἐγείρεται πρὶν ἐξυπνισθῆ ὑπὸ τοῦ θεράποντος, ἐνδύεται καὶ πλύνεται ταχέως καὶ λειτουργεῖ κατ' οἶκον πρῶτος αὐτὸς, εἴτα δὲ παρίσταται ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἐτέρου κληρικοῦ. Τῇ 9 ὥρᾳ λαμβάνει λιτὸν προάριστον, καπνίζει ἐν σιγαρέτον καὶ δίδει βραχείας ἀκροάσεις, εἴτα δὲ δέχεται τὸν καρδινάλιον Νίναν ἢ τὸν ταπότηρη τὴν τούτου, μετ' ὧν συνεργάζεται ἕως τῆς 12, ὁπότε ἀρχονται αἱ μεγάλαι ἀκροάσεις. Περὶ τὴν 3 ὥρᾳ τῆς κοιμᾶται ὀλίγον καὶ πάλιν ἐργάζεται ἄχρι τῆς 7, ὅτε προσέρχονται φίλοι παλαιοὶ καὶ πρέσβεις, οἵτινες διαλέγονται πρὸς αὐτὸν περὶ τέχνης ἢ πολιτικῆς ἢ μεγάλων δικῶν. Ἀπὸ τῆς 9 ἐργάζεται μόνος ἐπὶ τρεῖς ὥρας, κατὰκλίνεται δὲ περὶ μέσας τὰς νύκτας.

«Ἐν Ἀμερικῇ ἐπιτελεῖται νέον τεράστιον ἔργον, ἢ μεταξὺ Νέας Ὑόρκης καὶ Βρόκλυν γέφυρα. Πρὸ μικροῦ ἐπερατώθησαν οἱ δύο πύργοι ἔχοντες ὕψος 84 μέτρων καὶ μέλλοντες νὰ ὑπο-

στατώσῃ τὴν κεντρικὴν ἀψίδα, ἥτις θὰ ἔχῃ ὀλίγον μῆκος 1,500 μέτρων.

«Οἱ Ἀμερικανοὶ ἔχουσι τὸ μονοπώλιον τῶν ἀλλοκοτῶν καὶ ἀπροσδοκῆτων ἱστοριῶν καὶ ἀνεκδότων περὶ γάμου. Καθ' ἃ διηγεῖται ὁ τῆς Κεντυκίας Κῆρυξ, ῥάπτῃς τις, δυστυχῆσας ἐν τῷ γάμῳ, ὑπεσχέθη εἰς νεάνιδα ὀνομαζομένην Μαρίαν Βίρμαν νὰ τὴν νυμφευθῇ δύο ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του, πρὸς ἀσφάλειαν δὲ τῇ ἔδωκε γραμμάτιον ἔχον ὡς ἑξῆς.

«Δύο ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς μου ὑποχρεοῦμαι νὰ νυμφευθῶ τὴν μίς Μαρίαν Βίρμαν, ἢ εἰς τὴν διαταγὴν αὐτῆς τὴν νεάνιδα ἥτις θὰ μοι ἐπιδείξῃ τὸ παρὸν δοθὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀντὶ πεντήκοντα δολλαρίων, ἅτινα παρ' αὐτῆς ἔλαβον τοῖς μετρητοῖς.»

Ἀλλ' ἡ μίς Βίρμαν ἀπέθανε πρὸ τῆς συζύγου τοῦ ῥάπτου, ὅστις ἔχαιρε βλέπων ὅτι τὸ γραμμάτιόν του ἐλησμονήθη. Μετὰ διετρίαν ὁμοῦς ἀποθανούσης τῆς γυναικὸς του, ἰδοὺ βλέπει ὁ ἀτυχὴς ῥάπτῃς γεροντοκόρην τινὰ ἐξαδέλφην τῆς μακαρίτιδος Βίρμαν κομίζουσαν τὸ λησμονηθὲν γραμμάτιον.

Ἀνασκαλεύουσα τὰ χαρτὰ τῆς ἐξαδέλφης τῆς εὖρε καὶ τὸ γραμμάτιον, ὅπερ ἤδη ἤρχετο νὰ ἐξαργυρώσῃ. Τί νὰ κάμῃ ὁ ἀπαρηγόρητος ῥάπτῃς; ἠναγκάσθη νὰ παρηγορηθῇ νυμφευόμενος τὴν γεροντοκόρην καὶ τὸ νοστιμώτερον εἶνε ὅτι ζῇ μετ' αὐτῆς λίαν εὐδαίμων ὡς καὶ ἐκείνη μετ' αὐτοῦ.

Τὸ μικρὸν τοῦτο ἀνέκδοτον δὲν ἐνθυμίζει τὴν κωμικὴν ἐκείνην σκηνὴν ἐν τῷ Βιολί Γάμῳ τοῦ Μολιέρου μεταξὺ τοῦ Ἀλκίδα καὶ τοῦ Σχαναρέλου;

«Ἐπ' ἐσχάτων μετηνέχθη ἐκ Παρισίων εἰς Βιέννην ὁ περίφημος θησαυρὸς τοῦ ἐκπτώτου βασιλέως τοῦ Ἀννοβέρου, συγχεόμενος ἐκ κειμηλίων καὶ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν. Ὁ θησαυρὸς οὗτος, ἐπλήρης σειρὰν ὅλην σιδηροδρομικῶν ἀμαξῶν, διετέλει δ' ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν πολλῶν θαλαμηπόλων τοῦ ἐνεστῶτος κτήτορος δουκὸς τῆς Κουμβερλάνδης.

Εἰς ἈΝΑΤΟΛΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πρὸς καθαρισμὸν τῶν δερματίνων χειροκτιῶν καὶ τῶν διὰ δέρματος δεδεμένων βιβλίων μεταχειριζόμεθα τὸ ἀκόλουθον δεδοκιμασμένον μέσον.

Λαμβάνομεν γάλα ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀφῆρθη ἤδη τὸ ἀφρόγαλα (crème) καὶ το βράζομεν ἀναλύνοντες ἐν αὐτῷ ἱκανὸν σάπωνα, ὥστε νὰ γίνῃ ἀφθονος ἀφρός. Ἀφ' οὗ δὲ βράσῃ τὸ ἀφίνομεν νὰ ψυχρανθῇ, καὶ ἐπειτα ἐμβρέχοντες εἰς αὐτὸ τεμάχιον φλανέλλας, τρίβομεν τὰ χειρόκτια φοροῦντες αὐτὰ εἰς τὴν χεῖρα, μετὰ δὲ ταῦτα σπογγίζομεν καλῶς διὰ λινοῦ ὑφάσματος. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθαρίζομεν καὶ τὸ δερμάτινον δέσιμον τῶν βιβλίων.

ΑΘΗΝΑΙ—ΤΥΠΟΤΕΧΝΟΝΝΗΣ, ΟΔΟΣ ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΤ.